

19. juni.

767

Nr. 369.

Bekendtgørelse om uddannelse af lærere til folkeskolen.

I henhold til lov nr. 235 af 8. juni 1966, jfr. navnlig kapitel III, om uddannelse af lærere til folkeskolen fastsættes følgende bestemmelser:

Kapitel I. Læreruddannelsen.

§ 1. Læreruddannelsens formål er:

- 1) at de studerende erhverver sig teoretiske forudsætninger for virksomhed i folkeskolen og for at følge med i udviklingen inden for fagene og i forbindelse hermed et grundlag for undervisning i ungdomsskolen og aftenskolen,
- 2) at de studerende under udnyttelse af deres teoretiske forudsætninger øves i at planlægge, udføre og vurdere undervisning og i at tilpasse denne efter skiftende forudsætninger i skolen og hos eleverne,
- 3) at de studerendes personlige udvikling fremmes gennem arbejdet med stoffet, gennem samarbejde og gennem medansvar for deres uddannelse.

§ 2. Læreruddannelsen omfatter følgende fag og kurser.

Fag:

- 1) Pædagogik, psykologi, undervisningslære, praktisk skolegerning, dansk, skrivning, regning, kristendomskundskab, samfundsfag (samtids- og samfundsorientering) og 3 af følgende fag: formning, sang/musik, legemsøvelser, håndarbejde (grunduddannelsesfagene).
- 2) 2 liniefag, jfr. stk. 2, dog for studerende, der ønsker det, 3 liniefag.
- 3) 1 pædagogisk speciale, jfr. stk. 3.

Kursus i:

Studieteknik, stemmebrug og mundtlig fremførelse, familiekundskab, sundhedslære, færdslære, uddannelses- og erhvervsorientering, audiovisuel undervisningsteknik og

fremstilling af undervisningsmaterialer, førstehjælp, lejrskolearbejde.

Stk. 2. Liniefagene er: dansk, matematik, religionskundskab, formning, sang/musik, legemsøvelser, håndarbejde, historie, geografi, biologi, fysik og kemi, engelsk, tysk, fransk, latin, ernærings- og husholdningslære, træsløjd, metalsløjd.

Stk. 3. De pædagogiske specialer er: speciale A: undervisning af elever i folkeskolens yngre klasser, speciale B: undervisning af elever i folkeskolens ældre klasser samt ungdoms- og fritidsundervisning, speciale C: undervisning af elever med særlige vanskeligheder (specialundervisning).

Stk. 4. Grunduddannelsesfagene, liniefagene og det pædagogiske speciale vælges af den enkelte studerende. Liniefagene formning, sang/musik, legemsøvelser og håndarbejde kan kun vælges af studerende, der har haft faget (fagene) som grunduddannelsesfag. Kun studerende med 3 liniefag kan vælge både træsløjd og metalsløjd.

§ 3. Studerende, der ifølge erklæring fra en læge ikke kan deltage i et eller flere af grunduddannelsesfagene formning, legemsøvelser og håndarbejde, fritages af seminariets rektor for vedkommende fag.

Stk. 2. Når ganske særlige forhold foreligger, kan seminariets rektor fritage en studerende for grunduddannelsesfaget sang/musik.

Stk. 3. Studerende, der fritages for et eller flere fag efter nærværende paragraf, deltager i de andre grunduddannelsesfag, medmindre undervisningsdirektøren for folkeskolen og seminarierne meddeler dispensation. Dog deltager mandlige studerende kun i håndarbejde, hvis de ønsker det.

Stk. 4. De studerendes ansøgning om fritagelse sker på blanketter, der er udfærdiget af undervisningsdirektøren. Erklæring fra

læge afgives på blanketten. Fritagelse meddeles skriftligt.

§ 4. Undervisningsdirektøren kan fritage studerende for fag, herunder liniefag, eller kurser på grund af de pågældendes tidligere uddannelse.

Stk. 2. Ansøgning om fritagelse efter stk. 1 afgives tillige med dokumentation for den tidligere uddannelse til seminariets rektor og indsendes af denne til undervisningsdirektøren.

§ 5. Uddannelsens normale varighed er 3½ eller 4 år (7 eller 8 semestre, jfr. § 7).

Stk. 2. Uddannelsen afsluttes med lærereksamen. Der aflægges eksamen i alle den enkelte studerendes fag, jfr. § 2, stk. 1, 1)-3), dog ikke i praktisk skolegerning og ikke i sang/musik som grunduddannelsesfag. I praktisk skolegerning gives der en standpunktskarakter, jfr. § 37, stk. 4.

Stk. 3. En studerende med 3 liniefag kan afslutte uddannelsen med 2 liniefag og kan derefter aflægge særskilt eksamen i det 3. liniefag, jfr. dog § 18, stk. 4.

§ 6. Ved slutningen af 2. semester afgør seminariets rektor, om de enkelte studerende opfylder betingelserne for at fortsætte uddannelsen i dens 3. semester (førsteårsafgørelsen). Studerende, der a) ved eksamen i fagene dansk, skrivning, regning og kristendomskundskab, jfr. § 18, stk. 3, opnår en karaktersum på mindst 24 og b) opnår vurderingen *ikke betænkeligt* i praktisk skolegerning, jfr. § 37, stk. 3, kan fortsætte uddannelsen i dens 3. semester, c) medmindre alle den studerendes lærere i de fag, undervisningen i øvrigt har omfattet, hver for sig skriftligt over for rektor udtaler sig herimod.

Stk. 2. Om studerende, der ikke opfylder betingelserne efter stk. 1 for at fortsætte uddannelsen i dens 3. semester, træffes der ny førsteårsafgørelse efter et år. Afgørelsen træffes efter samme regler som angivet i stk. 1. Er en af betingelserne a-c i stk. 1 én gang opfyldt, betragtes den som opfyldt også ved den nye afgørelse. Førsteårsafgørelse kan højst træffes 3 gange for den enkelte studerende, jfr. dog § 20, stk. 4, jfr. stk. 6.

Stk. 3. En studerende kan følge undervisningen i 1. og 2. semester 3 gange.

Kapitel II. Undervisningens rammer.

§ 7. Seminarierne tilrettelægger undervisningen sådan, at uddannelsen efter § 2, stk. 1, strækker sig over 7 semestre. Desuden tilrettelægges undervisning i liniefag og pædagogisk speciale for studerende i 8. semester.

§ 8. I løbet af uddannelsen (7 semestre) er det samlede undervisningstimetal i de enkelte fag efter § 2, stk. 1, 1)-3) følgende:

	Antal timer	Årsugetimer	Semesterugetimer
Pædagogik.....	98	3½	7
Psykologi.....	168	6	12
Undervisningslære.....	140	5	10
Praktisk skolegerning.....	112	4	8
Dansk.....	140	5	10
Regning.....	140	5	10
Skrivning.....	42	1½	3
Kristendomskundskab..	168	6	12
Formning.....	112	4	8
Sang/musik.....	98	3½	7
Legemsøvelser.....	140	5	10
Håndarbejde.....	112	4	8
Samfundsfag.....	84	3	6
1. liniefag.....	364	13	26
2. liniefag.....	364	13	26
Pædagogisk speciale ...	224	8	16

Udover det nævnte timetal har *samfundsfag* 2-5 timer pr. semester til aktuel orientering for samtlige studerende (fællestimer). For studerende, der ikke har haft kristendomskundskab/religion i den uddannelse, der er grundlag for optagelsen på seminarierne, er antallet af timer i kristendomskundskab 224 (8 årsugetimer, 16 semesterugetimer).

Stk. 2. Fagenes undervisningstimer ligger i skemauger. Der er 14 skemauger i hvert semester.

Stk. 3. Udover undervisningstimerne har praktisk skolegerning 4 praktikperioder på hver 3 uger i løbet af uddannelsen. En praktikperiode ligger i uddannelsens 1. eller 2. semester, de øvrige praktikperioder fordeles på uddannelsens 3.-6. semester.

Stk. 4. Udover undervisningstimerne har

hvert liniefag og det pædagogiske speciale 1 studieuge i løbet af uddannelsen.

Stk. 5. Udover undervisningstimerne kan der tillægges fagene, undtagen praktisk skolegerning, vejledningstimer efter nærmere derom fastsatte regler.

Stk. 6. Ekskursjoner og studiebesøg kan foretages i fagenes egne timer og uden for undervisningstiden, i liniefagene og de pædagogiske specialer tillige i studieugerne.

Stk. 7. Følgende fag og timer ligger i uddannelsens første 2 semestre:

	Antal timer	Aruggetimer	Semester-uge timer
Psykologi.....	56	2	4
Undervisningslære .	28	1	2
Praktisk skole- gerning.....	28	1	2
Dansk.....	140	5	10
Regning.....	140	5	10
Skrivning.....	42	1½	3
Kristendomskund- skab.....	168 (224)	6 (8)	12 (16)
Formning.....	56	2	4
Sang/musik.....	56	2	4
Legemsøvelser	70	2½	5
Håndarbejde.....	56	2	4

Om praktikperiode henvises til stk. 3.

Stk. 8. For studerende i 8. semester er antallet af timer i hvert liniefag og i pædagogiske speciale 56 (4 semesteruger timer). Anvendelsen af timerne planlægges af læreren og de studerende i fællesskab.

§ 9. Kursus i lejrskolearbejde holdes i sammenhæng over en uge. De øvrige kurser efter § 2, stk. 1, har følgende timetal:

Kursus i:	
Studieteknik.....	25
Stemmebrug og mundtlig fremførelse..	40
Familiekundskab.....	15
Sundhedslære.....	30
Færdslære.....	8
Uddannelses- og erhvervsorientering..	10
Audiovisuel undervisningsteknik og fremstilling af undervisningsmateriale.....	20
Førstehjælp.....	6

Stk. 2. Kurserne holdes i kursusuger. Dog fordeles kursus i stemmebrug og mundtlig

fremførelse over en længere periode (kursus- og skemauger). Der er 7 kursusuger i løbet af uddannelsen.

§ 10. Antallet af liniefag og pædagogiske specialer ved det enkelte seminarium samt de liniefag og pædagogiske specialer, seminarieret tilbyder undervisning i, skal godkendes af undervisningsdirektøren. Undervisningsdirektøren påser, at seminarierne tilsammen dækker alle de i § 2, stk. 2 og 3, nævnte fag og specialer.

Stk. 2. Godkendelse efter stk. 1 kan gives for ét eller flere undervisningsår. Er godkendelsen givet for flere år, kan den tilbagekaldes, hvis forudsætningerne for den ikke længere er til stede.

Stk. 3. Seminarierne tilbyder undervisning i de godkendte liniefag og pædagogiske specialer, dog med forbehold af bestemmelsen i § 12, stk. 1, 3) om gennemsnitsstørrelsen af hold i liniefag. Undervisningsdirektøren offentliggør hvert år en meddelelse om de enkelte seminariers tilbud med angivelse af det nævnte forbehold. Eksemplarer af meddelelsen sendes til samtlige gymnasieskoler, studentereksamenskursus og kursus til højere forberedelseseksamen. Meddelelsen udsendes i god tid, inden fristen for ansøgning om optagelse på seminarierne udløber.

§ 11. Undervisningsåret går fra 1. august til 31. juli. Semestrene går normalt fra 15. august til 31. januar (efterårssemestret) og fra 1. februar til 30. juni (forårssemestret).

Stk. 2. Semestrene inddeles i skemauger, praktikperioder, studieuger, kursusuger og eksamensperioder. Placeringen af skemauger, praktikperioder, studieuger og kursusuger inden for uddannelsesforløbet og fordelingen af fag og timer på semestrene i dette behandles for hver ny årgang studerende i fællesudvalget og fastsættes derefter af rektor i en rammeplan. Ugeinddelingen af de enkelte semestre i overensstemmelse med de respektive årganges rammeplaner behandles hvert år i fællesudvalget og fastsættes derefter af rektor for samtlige årgange.

Stk. 3. Seminariets fag- og timefordelingsplan fastsættes hvert år af rektor i overensstemmelse med årgangenes rammeplaner. Undervises et hold studerende i et fag eller kursus af flere lærere i samarbejde, bestemmer rektor, hvem der har ansvaret for plan-

lægningen og koordineringen af undervisningen i faget (hovedlæreren).

Stk. 4. Seminariets dispositioner efter stk. 2 og 3 skal godkendes af undervisningsdirektøren.

§ 12. Rektor fordeler de studerende i hver årgang på hold i de enkelte fag, herunder de enkelte pædagogiske specialer. Fordelingen foretages sådan:

- 1) De i § 2, stk. 1, 1) nævnte fag, bortset fra praktisk skolegerning: Der oprettes et hold for hver påbegyndte 20 studerende. For studerende, som ikke har haft kristendomskundskab/religion i den uddannelse, der er grundlag for optagelsen, oprettes der et særskilt (særskilte) hold i kristendomskundskab, jfr. § 8, stk. 1.
- 2) Praktisk skolegerning: Der oprettes hold af følgende størrelse:
Timepraktik: 3-5 studerende.
Periodepraktik: 2-3 studerende.
- 3) Liniefagene: Der oprettes et hold for hver påbegyndte 20 studerende. Er et tilbudt fag valgt af færre end 20 studerende, og kan de studerendes ønsker om tilbudte fag ikke opfyldes på anden måde, oprettes der dog 2 hold i faget. Der kan ikke oprettes hold, som medfører, at gennemsnitsantallet af studerende på liniefagsholdene i en årgang bliver under 8.
- 4) De pædagogiske specialer: Der oprettes et hold for hver påbegyndte 20 studerende.

Stk. 2. Holdene i sang/musik som grunduddannelsesfag deles i hold på 5 studerende ved undervisningen i betjening af støtteinstrument, jfr. § 48, stk. 2, 3). På holdene i sang/musik som liniefag gives der individuel undervisning i stemmedannelse og spil på instrument, jfr. § 49, stk. 2, 1) og 8). Holdene i de pædagogiske specialer kan deles i hold på 3-5 studerende i praktik, jfr. § 38, stk. 2, speciale A, B og C, 3).

Stk. 3. Rektor fordeler de studerende på hold i de enkelte kurser efter § 2, stk. 1. Der kan højst oprettes ét hold for hver påbegyndte 20 studerende. I stemmebrug og mundtlig fremførelse kan der dog oprettes et hold for hver påbegyndte 10 studerende, og holdene kan deles i hold på 5 studerende ved de i § 65, stk. 2, 1), b) nævnte øvelser.

Stk. 4. Undervisningsdirektøren kan fastsætte et maksimum for det antal timer, hvori hold i sang/musik og i stemmebrug og mundtlig fremførelse kan deles efter stk. 2 og 3, og kan i særlige tilfælde tillade fravigelse af bestemmelserne i stk. 1-3.

Stk. 5. Rektor indsender hvert år redegørelse for holdfordelingen og dens grundlag til undervisningsdirektøren.

§ 13. De studerende har pligt til at deltage i undervisningstimerne i praktisk skolegerning, herunder konferencetimer, jfr. § 37, stk. 2, i sang/musik som grunduddannelsesfag, og i de i § 2, stk. 1 nævnte kurser. Rektor kan efter forhandling med vedkommende lærer i sang/musik fritage en studerende for at deltage i timer, der anvendes til de i § 48, stk. 2, 2) og 3) nævnte discipliner, hvis den pågældende har sådanne forudsætninger, at undervisning er unødvendig.

Stk. 2. Ved slutningen af undervisningen i sang/musik og i kurserne meddeler vedkommende lærer — hvis der er flere lærere, da hovedlæreren, jfr. § 11, stk. 3 — rektor, hvilke studerende der har været til stede i mindst $\frac{4}{6}$ af undervisningstimerne. Rektor giver de pågældende studerende attestation for, at faget/kurset er gennemført. Om praktisk skolegerning henvises til § 37, stk. 3 og 4. Får en studerende ikke sådan attestation, deltager han efter rektors anvisning i den pågældende undervisning på et senere tidspunkt. Rektor kan dog skriftligt fritage en studerende for yderligere undervisning i sang/musik. Endvidere kan rektor, hvor han og den pågældende lærer finder det muligt, tillade en studerende at godtgøre, at han har tilegnet sig et kursus' stof på anden måde. I sidstnævnte tilfælde giver rektor attestation som ovenfor nævnt.

Stk. 3. De studerende har pligt til at deltage i ledede ekskursioner, ud over studietugen dog højst én pr. semester i hvert liniefag og i det pædagogiske speciale. Kan en studerende af økonomiske eller andre grunde, bortset fra sygdom, der er dokumenteret ved lægeattest, ikke deltage i en studierejse eller længere varende ekskursion i studietugen, udfører den pågældende i stedet en af læreren stillet eller godkendt opgave inden for faget.

Kapitel III. Almindelige bestemmelser om undervisningen.

§ 14. Om indholdet i de enkelte fag og kurser gælder bestemmelserne i kapitel IX (§§ 34-72).

Stk. 2. I undervisningen i samtlige fag lægges der vægt på, at de studerende får et almindeligt kendskab til fagets arbejds-metode, terminologi og hjælpemidler, og på at de øves i at formulere problemstillinger og arbejde selvstændigt med sådanne, herunder i at koordinere deres viden fra forskellige fag. Der redegøres for fagets formål i læreruddannelsen, og udvælgelsen af stof og arbejdsformer drøftes. I fag, der tillige er fag i folkeskolen, drøftes det, hvordan undervisningen i faget i skolen kan fremme dennes almindelige formål, ligesom de studerende vejledes i faglig vurdering af undervisningsmidler for folkeskolen. Hvor ikke andet følger af bestemmelserne i kapitel IX, jfr. §§ 46, 48, 50 og 52, sigter seminariets undervisning i sådanne fag på undervisning i folkeskolens 1.-7. klasse, i liniefagene dog tillige på undervisning i 8.-10. skoleår.

§ 15. Undervisningen gennemføres i varierede former, sådan at forelæsninger, holdundervisning og individuelt arbejde indgår. I hvert af de i § 2, stk. 1, 1) nævnte fag anvendes mellem $\frac{1}{10}$ og $\frac{1}{5}$ af det samlede antal timer til forelæsninger for en årgang (eller større dele af en årgang) studerende, medmindre undervisningsdirektøren godkender anden ordning. Dele af undervisningsstoffet tilegnes af de studerende ved selvstændigt arbejde.

§ 16. Inden undervisningen i et fag begynder, orienterer læreren de studerende om fagets formål og indhold i henhold til vedkommende bestemmelse i kapitel IX og om mulighederne med hensyn til valg af stof og arbejdsformer inden for bestemmelsens rammer. På grundlag af drøftelse med de studerende udarbejder læreren en plan for faget, herunder for undervisningsstoffets fordeling på semestrene. Undervisningens løbende tilrettelæggelse og eventuelle justeringer af planen drøftes med de studerende. Ved undervisningens slutning vurderer lærer og studerende i fællesskab den fulgte plan og tilrettelæggelsen på baggrund af bestemmelserne om fagets formål og indhold.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte plan og undervisningens løbende tilrettelæggelse for så vidt angår faget praktisk skolegerning drøftes i praktikudvalget. Planerne for fagene pædagogik, psykologi, undervisningslære, praktisk skolegerning og de pædagogiske specialer drøftes i det pædagogiske fagudvalg.

§ 17. Læreren i det enkelte fag vejleder de studerende efter disses anmodning, dels med hensyn til de studerendes selvstændige arbejde med faget uden for undervisningstimerne — herunder med et eventuelt individuelt emne og med forberedelse til praktik i faget — dels med hensyn til de studerendes arbejde med eventuelle individuelle emner i andre fag, der berører det pågældende fag. Er der vejledningstimer i faget, er læreren til rådighed for de studerende i disse timer.

Kapitel IV. Indstilling til eksamen.

§ 18. Den studerende indstiller sig til eksamen. Indstilling til eksamen i dansk, skrivning, regning og kristendomskundskab sker under ét, jfr. dog § 20, stk. 3. Indstilling til eksamen i de øvrige fag sker for hvert fag for sig.

Stk. 2. En studerende kan tidligst indstille sig til eksamen i et fag i det semester, hvor undervisningen i faget afsluttes i henhold til rammeplanen efter § 11, stk. 2. Når ganske særlige forhold taler derfor, kan rektor dog tillade, at en studerende i 6. semester indstiller sig til eksamen i fag, hvor undervisningen afsluttes i et senere semester. Indstilling skal i så fald ske i samtlige den studerendes uafsluttede fag.

Stk. 3. Indstilling til eksamen i dansk, skrivning, regning og kristendomskundskab skal ske i 2. semester, og indstilling til eksamen i de øvrige fag senest i 8. semester, jfr. dog stk. 4. Rektor kan i særlige tilfælde tillade senere indstilling.

Stk. 4. En studerende, der efter at have fulgt undervisningen i 3 liniefag, har bestået lærereksamen med 2 liniefag og fået bevis herfor, kan indstille sig til eksamen i det 3. liniefag senest et år efter bevisets udstedelse, jfr. dog § 20, stk. 4.

Stk. 5. Rektor indsender meddelelse til undervisningsdirektøren om dispensationer efter stk. 2 og 3 med oplysning om dispensationsgrunden.

§ 19. Indstilling til eksamen i formning som grunduddannelsesfag, legemsøvelser som liniefag, fysik og kemi samt ernærings- og husholdningslære kan kun ske, hvis den studerende fremlægger attestations fra læreren i faget for, at de i bestemmelserne om vedkommende fag angivne antal arbejder, øvelser eller lignende er udført, jfr. § 46, stk. 2 A i slutningen, § 51, stk. 2 B 4), § 58, stk. 2 A i slutningen og § 62, stk. 2 A1) og B i slutningen.

Stk. 2. Indstilling til eksamen i en studerendes sidste fag i lærereksamen (regnet med 2 liniefag) kan kun ske, hvis den studerende

- 1) har en standpunktskarakter på 6 eller derover i praktisk skolegerning, jfr. § 37, stk. 4, og
- 2) fremlægger attestations efter § 13 for at have gennemført sang/musik — hvis faget er valgt i henhold til § 2, stk. 1, 1) — og kurserne eller dokumentation for fritagelse herfor, jfr. § 3, stk. 2 og § 13, stk. 2.

Stk. 3. Kun ét af fagene træsløjd og metal-sløjd kan medregnes i de i stk. 2 nævnte 2 liniefag.

§ 20. En studerende, som har indstillet sig til eksamen, jfr. § 18, uden at gennemføre denne, kan genindstille sig til vedkommende eksamen (eksaminer). Om sygeeksamen henvises til § 23, stk. 3.

Stk. 2. En studerende kan genindstille sig til eksamen i dansk, skrivning, regning og kristendomskundskab, hvis han ikke opnår en karaktersum på mindst 24 i de 4 fag. I særlige tilfælde kan undervisningsdirektøren tillade en studerende at genindstille sig, selvom han har opnået en karaktersum på 24 eller derover.

Stk. 3. En studerende, der har aflagt lærereksamen, men ikke opfylder betingelserne for at bestå, jfr. § 28, kan genindstille sig til eksamen i et eller flere fag, dog kun i fag, hvor hans eksamenskarakter er under 6. I dette tilfælde sker indstilling til eksamen i dansk, skrivning, regning og kristendoms-kundskab for det enkelte fag. En studerende med 3 liniefag, der opfylder betingelserne for at bestå lærereksamen med 2 liniefag, kan genindstille sig til eksamen i det 3. liniefag, hvis hans eksamenskarakter i faget er under 6.

Stk. 4. En studerende kan kun genindstille sig 2 gange til eksamen i samme fag.

Stk. 5. Genindstilling efter stk. 2 sker et år efter den tidligere indstilling. Genindstilling efter stk. 3 skal ske i det første semester efter, at den studerende sidst har været til eksamen.

Stk. 6. Undervisningsdirektøren kan i særlige tilfælde dispensere fra bestemmelserne i stk. 4 og 5.

§ 21. Indstilling til eksamen skal ske senest den 31. oktober i efterårssemestret og senest den 5. marts i forårssemestret. Dog skal indstilling i legemsøvelser som liniefag i efterårssemestret ske senest den 25. august og indstilling i biologi til eksamen i efterårssemestret senest den 25. juni i det foregående semester.

Stk. 2. Indstilling sker på en blanket, der er udstedt af undervisningsdirektøren og udleveres af rektor. Undervisningsdirektøren bestemmer, hvilke oplysninger der skal gives på eller ledsage indstillingen foruden attestations m. v. efter § 19. Indstillingen afgives til rektor, der påser, at den er i overensstemmelse med bestemmelserne i denne bekendtgørelse og eventuelle andre forskrifter. Rektor indsender fortegnelse over de indstillede i hvert fag til direktoratet for folkeskolen og seminarierne.

Kapitel V.

Almindelige bestemmelser om eksamen.

§ 22. Om eksamen i de enkelte fag gælder bestemmelserne i kapitel IX (§§ 34-36, 38-47 og 49-63). Undervisningsdirektøren kan dog tillade, at der i et fag, hvor der alene foreskrives mundtlig prøve, holdes skriftlig prøve i stedet for mundtlig, når han finder den ønskede skriftlige prøve lige så egnet til at vise eksaminandernes standpunkt som den foreskrevne mundtlige prøve og i øvrigt finder ændringen begrundet.

Stk. 2. Medmindre andet er fastsat i bestemmelserne om det enkelte fag, jfr. kapitel IX, er eksamensstoffet det stof (herunder det selvstændigt tilegnede), som undervisningen omfatter, med undtagelse af de arbejder m. v., for hvilke der fremlægges attestations efter § 19, stk. 1. Eksamensstoffet skal forelægges undervisningsdirektøren til godkendelse inden 1. oktober, henholdsvis 1. februar i det semester, hvor undervisnin-

gen i faget afsluttes i henhold til planen efter § 11, stk. 2. Redegørelse for eksamensstoffet udarbejdes af den enkelte lærer efter drøftelse med de studerende.

Stk. 3. Undervisningsdirektøren fastsætter nærmere bestemmelser om afholdelsen af eksamen, herunder om meddelelser mellem lærer og censor, om indberetninger til direktoratet og om uregelmæssigheder under skriftlige og praktiske prøver. Undervisningsdirektøren kan under ganske særlige omstændigheder dispensere fra bestemmelserne om eksamensstof og eksamensform for den enkelte eksaminand.

§ 23. Eksamensterminerne er december-januar og maj-juni. Prøverne placeres inden for henholdsvis 10. december—31. januar og 20. maj—30. juni. I efterårssemestret kan den praktiske prøve i legemsøvelser som liniefag deles, så prøverne i atletik og/eller boldspil afholdes i semestrets begyndelse. I efterårssemestret holdes den mundtlige prøve 1 i biologi, jfr. § 57, i august.

Stk. 2. Ved det enkelte seminarium holdes der eksamen i de fag, hvortil der er indstillede i henhold til kapitel IV.

Stk. 3. For studerende, der har indstillet sig til eksamen i dansk, skrivning, regning og kristendomskundskab i maj-juni eksamenstermin, og som på grund af sygdom, der er dokumenteret ved lægeattest, ikke har gennemført eksamen, holdes der sygeeksamen i august. Sygeeksamen omfatter samtlige prøver i det eller de fag, hvori den enkelte studerende ikke har fuldført eksamen.

§ 24. Ved eksamen medvirker censorer i alle fag. Censor skal medvirke ved samtlige prøver i faget for det enkelte hold, jfr. § 12. Censorerne beskikkes af undervisningsdirektøren efter forhandling med seminarierådet. Undervisningsdirektøren er formand for censorerne.

Stk. 2. Seminariets rektor forestår prøvernes afholdelse i overensstemmelse med bestemmelserne og undervisningsdirektørens forskrifter.

Skriftlige og praktiske prøver.

§ 25. Er der ifølge bestemmelserne i kapitel IX én skriftlig prøve eller én praktisk prøve ved eksamen i et fag, stilles opgaverne af læreren i faget, dog stilles opgaverne ved den skriftlige prøve i latin af undervisnings-

direktøren. Er der 2 skriftlige prøver eller 2 praktiske prøver, stilles opgaverne ved prøve 1 af undervisningsdirektøren og opgaverne ved prøve 2 af læreren i faget. Holdes der i et fag skriftlig prøve i stedet for mundtlig i henhold til § 22, stk. 1, stilles opgaverne af læreren. Har et hold studerende haft flere lærere i et fag, stiller hovedlæreren de opgaver, der skal stilles af læreren i faget, efter forhandling med de øvrige lærere.

Stk. 2. Opgaver, der stilles af undervisningsdirektøren, er fælles for alle eksaminander. Gør tilrettelæggelsen af eksamen det nødvendigt, kan der dog ved de praktiske prøver stilles 2 opgaver, som er fælles for hver sin gruppe af eksaminander. Opgaver, der stilles af læreren, er fælles for vedkommende hold, medmindre andet følger af bestemmelserne i kapitel IX. Skal eksaminanderne ved en praktisk prøve udføre hver sin opgave, fordeles opgaverne ved lodtrækning.

Stk. 3. Forslag til opgaver, der stilles af undervisningsdirektøren, udarbejdes af et opgaveudvalg for hvert af de pågældende fag. Hvert opgaveudvalg består af 3-5 medlemmer, som beskikkes af undervisningsdirektøren for 3 år ad gangen. Et flertal af medlemmerne skal undervise i eller inden for de sidste 5 år have undervist i faget på seminarierne.

Stk. 4. Opgaver, der stilles af læreren, skal godkendes af censor. Efter eksamen indsender rektor opgaverne til direktoratet. Konstaterer undervisningsdirektøren, at opgaverne i et fag er væsentlig forskellige i sværhedsgrad ved forskellige seminarier, foranlediger han spørgsmålet om større ensartethed drøftet med censorerne i faget.

Stk. 5. Som led i opgavernes formulering afgør undervisningsdirektøren, henholdsvis læreren med censors godkendelse, hvilke hjælpemidler eksaminanderne må bruge under vedkommende prøve. Der er tilsyn ved prøverne.

Stk. 6. Besvarelserne, henholdsvis de udførte arbejder, udleveres til de eksaminander, der ønsker det, efter at de pågældende har afsluttet deres lærereksamen. Undervisningsdirektøren kan bestemme, at visse arbejder udleveres tidligere. Arbejder/besvarelser, der ikke udleveres, kan tilintetgøres et semester efter de pågældendes lærereksamen.

Mundtlige prøver og prøver, der er praktiske og mundtlige.

§ 26. Eksamensspørgsmålene stilles af læreren. Spørgsmålene skal dække eksamensstoffet og være i overensstemmelse med undervisningen i faget. Er der forberedelsestid ved prøven, og er dennes længde ikke fastsat i bestemmelsen om vedkommende fag, fastsættes den som led i spørgsmålenes udformning. Forberedelse og eksamination skal dog ligge inden for samme dag, og forberedelsestiden må kun i ganske særlige tilfælde overstige 4 timer. Samtidig med spørgsmålenes udformning tages der stilling til, om eksaminanden må anvende hjælpemidler under forberedelsen og da hvilke. Spørgsmålene m. v. skal godkendes af censor. Læreren har ret til at forhandle med censor om godkendelse af eksamensspørgsmålene, inden censor træffer endelig afgørelse.

Stk. 2. Spørgsmålene tildeles eksaminanderne ved lodtrækning, medmindre de skal eksamineres i individuelt emne eller individuelt læst stof. Eventuel forberedelse sker under tilsyn, medmindre andet er fastsat i bestemmelserne om de enkelte fag.

Stk. 3. Eksaminationen forestås af læreren (eksaminator). Den former sig så vidt muligt som en samtale mellem eksaminator og eksaminand, hvori censor kan deltage. Censor og eksaminator er alene under karaktergivning, jfr. dog stk. 4.

Stk. 4. Har et hold studerende haft flere lærere i et fag, har hovedlæreren ansvaret for lærerens funktioner efter stk. 1 og 2. Eksamineres der af en anden lærer, er hovedlæreren til stede under eksamination og karaktergivning.

Stk. 5. De mundtlige prøver er offentlige.

Kapitel VI.

Karaktergivning. Betingelser for at bestå.

§ 27. Der gives eksamenskarakterer i de enkelte fag som anført i kapitel IX. Karakterskalaen er den i § 1 i bekendtgørelse nr. 32 af 4. februar 1963 om karakterskala fastsatte (13-skalaen).

Stk. 2. Eksamenskarakterer, der bygger på en samlet vurdering af flere prøver, og karakterer for enkelte prøver fastsættes af censor og læreren i faget. Disse giver først

hver en karakter, idet censors karakter oplyses først, og forhandler sig derefter til enighed om den endelige karakter. Kan censor og lærer ikke nå til enighed, fastsættes karakteren som gennemsnitstallet mellem de to givne karakterer. Svarer gennemsnitstallet ikke til et tal i karakterskalaen, bliver karakteren det nærmeste højere tal i skalaen, hvis censor har givet den højeste karakter, og det nærmeste lavere tal, hvis censor har givet den laveste karakter. Karaktererne 0 og 13 kan kun gives, hvis censor og lærer er enige om det. Har et hold studerende haft flere lærere i et fag, og har en anden lærer end hovedlæreren eksamineret ved en mundtlig prøve, deltager hovedlæreren i fastsættelsen af lærerkarakteren og i den efterfølgende forhandling. Er der uenighed mellem lærerne, fastsættes lærerkarakteren af hovedlæreren.

Stk. 3. Skal en eksamenskarakter fremkomme ved sammenregning af flere karakterer, og svarer det beregnede tal ikke til et tal i karakterskalaen, afrundes tallet til den nærmest højere karakter, hvis det beregnede tal ligger nærmest på denne eller midt imellem den nærmeste højere og den nærmeste lavere karakter. I andre tilfælde afrundes tallet til den nærmest lavere karakter. Karaktererne 0 og 13 kan ikke gives ved afrunding.

§ 28. Til at bestå lærereksamen kræves,

- 1) at gennemsnittet af samtlige eksamenskarakterer og standpunktskarakteren i praktisk skolegerning er mindst 5,5.
- 2) at summen af de 2 laveste karakterer plus gennemsnittet af de øvrige karakterer er mindst 13.
- 3) at eksamenskarakteren i hvert liniefag er mindst 6.

Om standpunktskarakteren i praktisk skolegerning henvises til § 19, stk. 2.

Stk. 2. Studerende med 3 liniefag vælger, hvilke 2 af de givne eksamenskarakterer i liniefag der skal medregnes efter stk. 1. Er der læst træsløjd og metalsløjd, kan kun den ene af de pågældende eksamenskarakterer medregnes.

Stk. 3. Beregningen af, om lærereksamen er bestået, foretages af rektor for det seminarium, hvor den studerende har aflagt eksamen i sit sidste fag.

Kapitel VII. Protokol m. v. Bevis.

§ 29. Rektor fører en protokol, hvor hver studerende har sit blad. På protokolbladet indføres den studerendes data, valg af fag, attestationer, fritagelser og andre dispensationer efter bekendtgørelsen, oplysning om betingelserne a-c efter § 6, stk. 1 og resultatet af førsteårsafgørelsen, indstillinger til eksamen, standpunktskarakteren i praktisk skolegerning, eksamenskaraktererne i fagene og eventuelle karakterer for enkelte prøver i fagene efter kapitel IX.

Stk. 2. Flytter en studerende til et andet seminarium, oversendes protokolbladet til dettes rektor. En kopi opbevares, til kvittering er modtaget. Når en studerende har bestået lærereksamen, indsendes hans protokolblad til direktoratet, dog hvis den pågældende har haft et 3. liniefag uden at aflægge eksamen i dette først efter et års forløb, jfr. § 18, stk. 4.

Stk. 3. Rektor udleverer en studiebog til hver studerende. I studiebogen indføres attestationer samt fritagelser og andre dispensationer.

Stk. 4. Undervisningsdirektøren bestemmer protokollens, protokolbladets og studiebogens udformning.

§ 30. Studerende, der har bestået lærereksamen, får et bevis. Beviset har en individuel tekst og en standardtekst.

Stk. 2. I den individuelle tekst oplyses følgende:

- 1) Den studerendes data, hvor og hvornår han har aflagt eksamen i sit sidste fag,
- 2) standpunktskarakteren i praktisk skolegerning,
- 3) eksamenskarakteren i hvert enkelt fag, der er medregnet efter § 28,
- 4) for studerende med 3 liniefag eksamenskarakteren i det liniefag, som ikke er medregnet ved afgørelsen efter § 28, dog kun hvis karakteren er 6 eller derover. Aflægges eksamen i det pågældende liniefag, efter at eksamensbeviset er udstedt, jfr. § 18, stk. 4, forsynes det udstedte bevis med påtegning om karakteren,
- 5) hvilke liniefag og hvilket pædagogisk speciale den studerende har haft,

6) for studerende med fysik og kemi karakteren i fysik og karakteren i kemi samt, om der er læst speciale og da hvilket,

7) for studerende med sang/musik som grunduddannelsesfag, at faget er læst,

8) eventuel fritagelse for fag i henhold til § 3. Fritagelsesgrunden angives ikke,

9) eventuel fritagelse for fag eller kursus i henhold til § 4. Det oplyses, hvilken eksamen eller undervisning der har begrundet fritagelsen.

Andre oplysninger kan ikke medtages.

Stk. 3. I standardteksten optages denne bekendtgørelses §§ 2-5, 28 og 73.

Stk. 4. Eksamensbeviset udfærdiges af rektor på grundlag af den studerendes protokolblad. Samtidig udfærdiges 2 genparter af bevisets individuelle tekst. Rektor underskriver beviset og genparterne og bekræfter på begge genparter, at oplysningerne er i overensstemmelse med protokolbladet. Den ene genpart opbevares af seminariet, den anden indsendes til direktoratet og opbevares i dettes arkiv. Får et udstedt bevis påtegning om karakteren i et 3. liniefag, jfr. stk. 2, 4), underskrives påtegningen af rektor og optages på seminariets genpart af beviset. Meddelelse om påtegningen indsendes til direktoratet.

Stk. 5. Blanketter til eksamensbevis og til genparter af bevisets individuelle tekst udfærdiges af undervisningsdirektøren.

Kapitel VIII. Frivillig undervisning.

§ 31. Seminariet tilbyder de studerende undervisning i

- 1) instrumentalspil, herunder orgelspil,
- 2) svømning,
- 3) maskinskrivning.

Stk. 2. Instrumentalspil bortset fra orgelspil har én time ugentlig pr. hold. Timetallet for maskinskrivning fastsættes af seminariet med undervisningsdirektørens godkendelse.

Stk. 3. Undervisningen i orgelspil og svømning tilrettelægges sådan, at studerende, der ønsker det, kan aflægge prøve efter regler, der vil blive fastsat særskilt. Seminariet foranlediger de pågældende prøver afholdt. Bevis udstedes efter reglerne om prøverne.

Stk. 4. Rektor planlægger undervisningen efter stk. 1 efter forhandling med fællesudvalget.

Stk. 5. Etablering af undervisning efter stk. 1 forudsætter, at der kan oprettes et hold af mindst følgende størrelse:

Instrumentalspil 2 studerende
Svømning, maskinskrivning 8 studerende

Stk. 6. Er der etableret undervisning i svømning efter stk. 5, skal der oprettes et hold for hver påbegyndte 12 deltagere. Er der i øvrigt etableret undervisning efter stk. 5, kan der oprettes et hold i instrumentalspil for hver påbegyndte 4 deltagere og i maskinskrivning for hver påbegyndte 20 deltagere.

§ 32. Seminariet tilbyder de studerende fri kursus- og studiekredsundervisning (frilæsning) og kan afholde fælles kulturelle arrangementer.

Stk. 2. De studerendes råd stiller forslag om emnerne for frilæsning i undervisningsåret og om de i stk. 1 nævnte arrangementer. Efter at forslaget er behandlet i fællesudvalget, fastsætter rektor, hvilken frilæsning der tilbydes, og afgør, hvilke fælles kulturelle arrangementer der afholdes. Planen for frilæsning forelægges undervisningsdirektøren til godkendelse.

Stk. 3. Etablering af frilæsning i et emne forudsætter, at der kan oprettes et hold på mindst 8 studerende. Flere hold med samme emne kan kun oprettes med undervisningsdirektørens godkendelse.

Stk. 4. Frilæsning i et emne kan højst omfatte 2 ugentlige timer i 2 semestre for hvert hold. Undervisningsdirektøren kan fastsætte et maksimum for det antal timer, et seminarium kan anvende til frilæsning.

Stk. 5. En studerende kan ikke deltage i frilæsning i noget af sine fags eksamensstof. Undervisningsdirektøren kan dog i særlige tilfælde give tilladelse hertil.

§ 33. Seminariet tilbyder de studerende korsang og sammenspil. Seminariet kan her til anvende indtil 200 timer om året.

Kapitel IX. De enkelte fag og kurser.

(Ved sider forstås normalsider, d. v. s. prosa: 1.300 bogstaver, poesi: 30 verslinier).

Pædagogik.

§ 34. *Formålet* er, at de studerende erhverver sig forudsætninger for og øvelse i en begrundet vurdering af undervisnings- og opdragelsesspørgsmål.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Skolens og opdragelsens forskellige former, idégrundlag og problematik, som de fremtræder i det historiske forløb og i nutiden, herunder sammenhængen med andre forhold i samfundslivet. Lovgivning om forhold, der vedrører undervisning og opdragelse. Der lægges særlig vægt på den nuværende skole og dennes organisation og den nyere tids pædagogiske strømninger i ind- og udland.
- 2) Analyse af de pædagogiske problemstillinger, der fremtræder gennem stoffet, og vurdering af forskellige løsningsforslag. Påvisning af opdragelses- og undervisningsproblemer som naturlige områder for løbende diskussion og forskellig stillingtagen.

Stk. 3. Eksamen består af en mundtlig prøve. Der gives forberedelsestid.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter.

Psykologi.

§ 35. *Formålet* er, at de studerende erhverver sig en psykologisk viden og indsigt, som giver dem grundlag for forståelse af menneskers reaktioner, adfærd og oplevelser, og indstiller sig på en iagttagende og sagligt vurderende holdning til deres elever og til undervisning.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Almen psykologi, omfattende de almene forhold og lovmæssigheder vedrørende
 - a) indlæring, hukommelse og glemsel,
 - b) motivation og emotioner,
 - c) perception, begrebsdannelse og tænkning.
- 2) Differentiel psykologi, omfattende de individuelle forskelle med hensyn til
 - a) personlighedens struktur,
 - b) intelligens- og begavelsesfaktorer.
- 3) Udviklingspsykologi, især børne- og ungdomspsykologi.
- 4) Socialpsykologi, især gruppepsykologi.
- 5) Læse/skrive- og regneprocessen.
- 6) Elementær pædagogisk statistik i et omfang, der er nødvendigt til forståelse af fagets litteratur.

Hovedvægten lægges på de pædagogisk relevante områder af de nævnte discipliner.

Stk. 3. Eksamen består af en mundtlig prøve. Der gives forberedelsestid.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*.

Undervisningsløre.

§ 36. *Formålet* er, at de studerende med udnyttelse af deres faglige, pædagogiske og psykologiske kundskaber tilegner sig en sådan arbejdsmetode til selvstændig planlægning og tilrettelæggelse af undervisning og anden lærervirksomhed, at de vil være i stand til at afpasse deres virksomhed efter skiftende betingelser med hensyn til formål, elevklientel og andre vilkår.

Stk. 2. Indholdet er

1) *Didaktik.*

Didaktiske synspunkter for en lærers arbejde samt orientering om og vurdering af de for skolens fag opstillede mål i tilknytning til den behandling af didaktiske spørgsmål, der gives i seminariets faglige undervisning.

2) *Undervisningsmetodologi.*

Undervisningsprincipper, undervisnings- og arbejdsformer, hjælpemidler, klassens organisation, kontrol- og vurderingsformer, vurdering af metodik.

3) *Det pædagogiske miljø.*

Lærer-elevforhold, elevernes indbyrdes forhold, samarbejde med hjemmene, samarbejde med skolens øvrige medarbejdere og myndigheder.

4) *Øvelser med sigte på udvikling af en arbejdsmetode til planlægning og tilrettelæggelse af undervisning.* Desuden øvelser med henblik på lærerens opgaver i samarbejdet med forældre, myndigheder og kolleger.

Undervisningen tilrettelægges sådan, at de studerende derigennem gør erfaringer om forskellige undervisnings- og arbejdsformer, der kan anvendes i undervisning af børn og voksne.

Stk. 3. Eksamen består af en mundtlig prøve på grundlag af en skriftlig udarbejdet og med kommentarer forsynet plan for et undervisningsforløb i et af den studerende valgt og af læreren godkendt emne for en nærmere beskrevet klasse.

1) *Planen* afleveres til seminariets rektor i 4 eksemplarer senest 4 uger før prøven. Rektor udpeger en seminarielærer, der underviser i det pågældende fag, og en praktislærer i faget, der hver giver en karakter for planen. Faglæreren vurderer planens faglige og fagdidaktiske indhold, mens praktislæreren vurderer tilrettelæggelsen under hensyn til den beskrevne klasse og de forhold i øvrigt, hvorunder planen tænkes gennemført. Karaktererne meddeles seminariets rektor, men må ikke meddeles andre, før bedømmelsen ved prøven foreligger.

2) Ved prøven eksamineres der på grundlag af planen og sådan, at eksaminandens teoretiske baggrund belyses. Eksaminator og censor giver en samlet bedømmelse af planen og prøven.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren fremkommer ved sammenregning af de givne karakterer. De af praktislæreren og faglæreren givne karakterer tæller hver $\frac{1}{6}$ og den af eksaminator og censor givne karakter $\frac{2}{3}$.

Praktisk skolegerning.

§ 37. *Formålet* er, at de studerende erhverver sig færdighed i at gennemføre selvstændigt tilrettelagt undervisning i folkeskolen og øvelse i en lærers øvrige funktioner i skolen.

Stk. 2. Undervisningen tilrettelægges som timepraktik og periodepraktik i et repræsentativt udvalg af folkeskolens klasser og i de fag, som sigter på undervisning i folkeskolen, jfr. § 14, for den enkelte studerende dog kun i fag, hvori han har faglige forudsætninger. I undervisningen indgår praktik i den enkelte studerendes liniefag og i periodepraktikken tillige i det pædagogiske speciale. De studerende øves i ud fra deres teoretiske forudsætninger at gennemføre en selvstændigt tilrettelagt undervisning og i selv at vurdere deres undervisning. I forbindelse hermed undervises der i brug og eventuel fremstilling af de nødvendige hjælpemidler, og de studerendes mundtlige fremstilling opøves. Der lægges vægt på, at de studerende udvikler en sådan kontakt med eleverne, at de kan skabe et godt arbejdsklima. I undervisningen indgår regelmæssige konferencer mellem lærer og stu-

derende. Undervisningsdirektøren fastsætter, hvor stor en del af timetallet der anvendes hertil. Under periodepraktikken deltager de studerende i de ud over undervisningen forekommende lærerfunktioner ved skolen. Periodepraktikken omfatter 20-24 timer om ugen.

Stk. 3. Den i § 6 nævnte vurdering i praktisk skolegerning lyder på *betænkeligt* eller *ikke betænkeligt*. Vurderingen fremkommer sådan: Efter periodepraktikkens slutning overvejer hver af den enkelte studerendes lærere i periodepraktikken, om den studerendes selvstændige indsats i forberedelsen samt hans forhold til og kontaktmulighed over for børn gør det betænkeligt, at han fortsætter uddannelsen i dens 3. semester, og afgiver erklæringen *betænkeligt* eller *ikke betænkeligt* til øvelsesskolens leder. Studerende, om hvem en eller flere lærere har afgivet erklæringen *betænkeligt*, drøftes på et møde, hvori skolens leder og samtlige de pågældende studerendes lærere i periodepraktikken er til stede. På grundlag af erklæringerne og drøftelsen på mødet afgiver skolens leder øvelsesskolens vurdering af hver enkelt studerende (skolevurderingen), ligeledes i formen *betænkeligt* eller *ikke betænkeligt*. Er skolevurderingen *ikke betænkeligt*, er dette vurderingen i praktisk skolegerning. I modsat fald tilbyder seminariet den studerende en supplerende undervisning i praktik inden semestrets slutning. Denne undervisning foregår på den faste øvelsesskole, der derefter afgiver vurdering på samme måde som ovenfor angivet. Den faste øvelsesskoles vurdering er vurderingen i praktisk skolegerning. Modtager en studerende ikke tilbuddet om supplerende undervisning, bliver vurderingen i praktisk skolegerning *betænkeligt*.

Stk. 4. Ved praktikundervisningens slutning gives der en *standpunktskarakter* som udtryk for den undervisningsfærdighed, den studerende er nået til. Karakteren fremkommer sådan: Hver af de lærere, der i uddannelsens 3. år eller senere har undervist den enkelte studerende i praktik, og hos hvem den studerende har gennemført mindst 3 selvstændigt tilrettelagte undervisningstimer, giver en karakter ved semestrets, respektive periodens afslutning. Karaktererne sammenregnes. Karaktererne tæller lige.

Pædagogiske specialer.

§ 38. Formålet er, at de studerende i særlig grad erhverver sig

- 1) viden om og forståelse af den pågældende kategori elever og deres situation i skolen samt i fritiden og ved overgang til videre uddannelse eller erhverv,
- 2) forudsætning for at løse de særlige læreropgaver på vedkommende undervisningsområde og for at give de bedst mulige udviklingsbetingelser for den enkelte elev,
- 3) færdighed i at planlægge, gennemføre og vurdere undervisning af de pågældende elever.

Stk. 2. Undervisningen tager fortrinsvis sit udgangspunkt i elev- og skolesituationer og omfatter læreropgaverne på de enkelte undervisningsområder. I undervisningen indgår iagttagelsesøvelser og studiebesøg. I praktikken — jfr. pkt. 3 under A-C nedenfor — deltager de studerende i en classes liv og arbejde gennem tilrettelæggelse, gennemførelse og vurdering af et undervisningsforløb. Der lægges vægt på selvstændig bearbejdelse og vurdering af stof og undervisningsresultater. De enkelte specialers indhold er

Speciale A. Undervisning af elever i folkeskolens yngre klasser.

- 1) Udviklingspsykologiske emner:
Barnets fysiske, intellektuelle, emotionelle, sociale og etiske udvikling i førskolealderen og de første skoleår.
Adfærdsvanskeligheder hos børn i yngre klasser.
- 2) Pædagogiske emner:
Motivation og indlæring. Begynderundervisningens særlige problematik.
Kreativ virksomhed.
Sociale og miljøskabende funktioner i de yngre klasser.
Specielle vanskeligheder hos børn i skolens almindelige klasser.
Lærerens samarbejde med kolleger og hjemmene.
Pædagogiske og sociale foranstaltninger i forbindelse med skolen.
- 3) Tilrettelæggelsesøvelser og praktik (timepraktik): Ud fra målanalyse og i overensstemmelse med psykologisk-pædagogiske principper tilrettelægges, gennemføres og

vrderes undervisning i forbindelse med fagområder i de yngre klasser med særlig hensyntagen til undervisningen i 1. skoleår. Herunder lægges der særlig vægt på øvelser i musiske aktiviteter integrering i den almindelige undervisning.

- 4) Individuelt emne: Hver studerende gennemarbejder et emne med tilknytning til specialet. Arbejdet skal belyse et eller flere pædagogiske, psykologiske, didaktiske eller praktisk-metodiske problemer. Emnet vælges af den studerende efter samråd med læreren.

Speciale B. Undervisning af elever i folkeskolens ældre klasser samt ungdoms- og fritidsundervisning.

- 1) Ungdomspsykologiske og sociologiske emner:
 Unges fysiske, intellektuelle, emotionelle, sociale og etiske udvikling.
 Adfærdsvanskeligheder og ungdomskriminalitet.
 Samfunds-, uddannelses- og erhvervsforhold i relation til de unges situation.
 Fritidsvirksomhed. Den voksne elev i fritidsundervisningen.
- 2) Pædagogiske emner:
 Motivation og indlæring. De sidste skoleårs særlige problematik.
 Kreativ virksomhed.
 Sociale og miljøskabende funktioner i de ældre klasser.
 Specielle vanskeligheder hos børn og unge i skolens almindelige klasser.
 Lærerens samarbejde med kolleger og hjemmene.
 Pædagogiske og sociale foranstaltninger i forbindelse med skolen.
 Kendskab til de obligatoriske og valgfrie fags mål og midler samt til særlige undervisningsområder i de ældre klasser: orienteringsundervisning, uddannelses-, erhvervs- og fritidsorientering, familiekundskab, seksualundervisning, sundhedslære m. v.
 Skoleformer og skolestruktur i relation til unges forudsætninger. Gældende love, bekendtgørelser og cirkulærer.
 Differentieringsproblemer, valgmuligheder, elevvejledning.
- 3) Tilrettelæggelsesøvelser og praktik (timepraktik): Ud fra målanalyse og i over-

ensstemmelse med psykologisk-pædagogiske principper tilrettelægges, gennemføres og vurderes undervisning inden for de obligatoriske fagområder i de ældre klasser. Der gives eksempler på integrering af musiske aktiviteter i undervisningen.

- 4) Individuelt emne: Hver studerende gennemarbejder et emne med tilknytning til specialet. Arbejdet skal belyse et eller flere pædagogiske, psykologiske, didaktiske eller praktisk-metodiske problemer. Emnet vælges af den studerende efter samråd med læreren.

Speciale C. Undervisning af elever med særlige vanskeligheder (specialundervisning).

- 1) Fysiologiske, psykologiske og sociologiske emner:
 Vanskelighedernes årsager og virkning:
 Akustisk, optisk og motorisk betingede vanskeligheder. Intellektuelt og perceptuelt betingede vanskeligheder. Emotionelle vanskeligheder og sindslidelser. Hjerneskader. Socialt betingede vanskeligheder.
 Afvigerproblemet.
 Samfunds-, uddannelses- og erhvervsforhold i relation til elever med særlige vanskeligheder. Fritidsvirksomhed. Sociallovgivning og revalidering.
 Udvælgelses- og vurderingsproblemer: Orientering om psykologisk testning. Anvendelse af pædagogiske prøver. Vurdering af testresultater i forbindelse med elevs præstationer, muligheder og adfærd i øvrigt.
- 2) Pædagogiske emner:
 Motivationsproblemer og indlæringsvanskeligheder.
 Specialundervisningens særlige problematik, herunder dens organisation inden for folkeskole, ungdoms- og fritidsundervisning og forsorg.
 Kreativ virksomhed.
 Sociale og miljøskabende funktioner i specialundervisningen.
 Elever med flere handicap.
 Lærerens samarbejde med kolleger og hjemmene.
 Pædagogiske og sociale funktioner og institutioner i tilknytning til specialundervisningen.

Overgang fra skole til erhverv samt ungdoms- og fritidsundervisning.

Stoffet behandles udførligt, hvad angår undervisningen af læseretarderede og svagt begavede elever.

3) Tilrettelæggelsesøvelser og praktik (timepraktik): Ud fra målanalyse og i overensstemmelse med psykologisk-pædagogiske principper tilrettelægges, gennemføres og vurderes undervisning af læseretarderede og svagt begavede elever. Herunder lægges særlig vægt på øvelser i musiske aktiviteters integrering i den almindelige undervisning.

4) Individuelt emne: Hver studerende gennemarbejder et emne med tilknytning til specialet. Arbejdet skal belyse et eller flere pædagogiske, psykologiske, didaktiske eller praktisk-metodiske problemer. Emnet vælges af den studerende efter samråd med læreren.

Stk. 3. Eksamen består af en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve: Der gives et antal opgaver i de efter stk. 2, pkt. 1-3 læste emner inden for det enkelte speciale. Der gives 4 timer til prøven.

Den mundtlige prøve: Der eksamineres med udgangspunkt i det individuelle emne. Eksaminanden kan medbringe materiale til belysning og demonstration af emnet. En redegørelse for den anvendte litteratur og andet materiale afleveres til eksaminator senest 4 uger før prøven.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøverne.

Dansk (efter § 2, stk. 1, 1)).

§ 39. Formålet er, at de studerendes udvikling som læsere og sprogbrugere fremmes, og at de erhverver sig indsigt i sprogets opbygning og funktion, herunder forståelse af den sproglige kommunikations problematik, øvelse i selvstændig vurdering af litteratur og andet sprogligt materiale samt kendskab til fagets arbejdsmetoder og dets faglige og didaktiske problemstillinger.

Stk. 2. Indholdet er

1) Hovedtræk af fonetik, grammatik, herunder orddannelseslære, og semantik. Elementer af stilistik, metrik og litteraturteori. Enkelte træk af sproghistorien.

2) Normalsprogsbegrebet og karakteristiske særsprog inden for dansk.

3) Mundtlig fremførelse, især oplæsning som led i tekstfortolkning.

4) Skriftlig fremstilling med hovedvægten på denne disciplins problematik og i tilknytning til danskundervisningens øvrige områder.

5) Tekstlæsning med henblik på tekstforståelse og tekstgennemgang. Der læses ældre og navnlig yngre danske, norske og svenske tekster, såvel sagprosa som skønlitteratur.

6) Børne- og ungdomslitteratur. Hver studerende læser 20 værker, heraf mindst ét norsk og ét svensk på originalsproget, med henblik på vurdering af værkernes lødighed og deres egnethed for børn. Værkerne vælges af den studerende og skal godkendes af læreren.

Stk. 3. Eksamen består af 2 skriftlige prøver, én i tekstforståelse og skriftlig fremstilling og én i faglig viden, samt en mundtlig prøve.

De skriftlige prøver:

Prøve 1. Tekstforståelse og skriftlig fremstilling: Eksaminanden skal kort, men dækkende referere og efter nærmere angivne retningslinier karakterisere og vurdere en forelagt dansk, norsk eller svensk tekst på ca. 10 sider og af ren eller overvejende sagprosa karakter. Der gives 5 timer til prøven.

Prøve 2. Faglig viden: Eksaminanden skal i tilknytning til en eller flere forelagte tekster kort besvare en række spørgsmål inden for de i stk. 2, 1) og 2) nævnte områder. Der gives 3 timer til prøven.

Den mundtlige prøve: Der eksamineres enten på grundlag af en ulæst dansk, norsk eller svensk skønlitterær tekst eller på grundlag af et af de efter stk. 2, 6), læste værker fra børne- og ungdomslitteraturen. Eksaminanden prøves i oplæsning af dansk tekst. Der gives forberedelsestid.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren fremkommer ved sammenregning af én karakter for skriftlig prøve 1 og én karakter, der bygger på en samlet vurdering af skriftlig prøve 2 og den mundtlige prøve. Karaktererne tæller henholdsvis $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$.

Dansk (liniefag).

§ 40. *Formålet* er, at de studerende igennem studiet af fortrinsvis dansk litteratur og andet sprogligt materiale, igennem øvelser i sprogbeskrivelse og litteraturvurdering og igennem deres egne mundtlige og skriftlige øvelser i sproglig formning erhverver sig indsigt, erfaring og færdighed i den sproglige kommunikations forskellige arter, kendskab til de vigtigste ældre og nyere faglige metoder og indsigt i fagets didaktik.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) En række emner belyst ud fra definerede synsvinkler (studiemønstre).

Der arbejdes med:

- a) to forskelligartede sproglige emner,
- b) et væsentligt dansk (nordisk) forfatterskab eller en dansk (nordisk) forfattergruppes produktion eller en dansk (nordisk) litterær periode,
- c) episk digtning,
- d) lyrisk digtning,
- e) dramaet,
- f) børne- og ungdomslitteratur,
- g) to emner valgt af læreren efter drøftelse med de studerende.

Hovedparten af materialet skal være dansk, dog skal mindst $\frac{1}{5}$ af den læste skønlitteratur være norsk, svensk og oversat ikke-nordisk litteratur. Mindst halvdelen af det samlede skønlitterære materiale skal være fra tiden efter 1870, mindst $\frac{1}{4}$ fra tiden før 1870.

- 2) Norsk og svensk sprog.
Der læses 100 sider norsk, heraf ca. 25 sider nynorsk, og 100 sider svensk med hovedvægt på prosa fra det 20. århundrede.
- 3) Individuelt emne.
Hver studerende gennemarbejder et sprogligt og/eller litterært emne. Emnet vælges af den studerende efter samråd med læreren.

Stk. 3. Eksamen består af en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve: Der kræves en sammenhængende behandling af et emne med tilknytning til et af de studiemønstre, undervisningen har omfattet. Eksaminanderne vælger mellem 3 opgaver. Der gives 6 timer til prøven.

Den mundtlige prøve: Eksaminanden prøves i

- a) norsk eller svensk sprog på grundlag af en læst tekst,
- b) et sprogligt emne,
- c) et litterært emne,
- d) oplæsning af dansk tekst,
- e) det individuelt læste emne.

Til punkterne b, c og d gives forberedelsestid.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøverne.

Skrivning.

§ 41. *Formålet* er, at de studerende erhverver sig

- 1) kendskab til skriveprocessen og det psykologiske og fysiologiske grundlag for denne,
- 2) færdighed i at skrive former for skrift, der kan være dem til praktisk nytte som undervisere,
- 3) forståelse af værdien af en tilgængelig og æstetisk meddelelsesform: letlæselig skrift og hensigtsmæssig tekstplacering,
- 4) indblik i sammenhængen mellem latinsk tryk- og skriveskrift og kendskab til karakteristiske fællestræk,
- 5) indsigt i fagets pædagogiske muligheder.

Stk. 2. Indholdet er

A. Skrivningens teori.

- 1) Skriveprocessens psykologi og fysiologi. De foreliggende muligheder på udviklingstrinene. Den psykiske baggrund for individuelt bevægelsesforløb. Formopfattelse og fremstillingsevne. De grundlæggende fysiologiske principper for bevægelse.
- 2) Skriveteknik.
Forhold, der medvirker til, at skrivebevægelserne kan udføres ubesværet.
- 3) Skriveskriftsformer.
 - a) Tryk- og skriveskrift. Karakteristiske fællestræk.
 - b) En vurderende gennemgang af skriftformer med variationer med hensyn til form, hældning og binding.
- 4) Relevante undervisningsprincipper illustreres i forbindelse med den praktiske undervisning.

B. Skrivningens praksis.

- 1) Forberedende skriveøvelser.

- a) Skriveleg. Rytmeøvelser og formning af ord og bogstaver.
- b) Trykbogstaver i forenklet form.
- 2) Grundskrift (sammenhængende skrift med enkle bogstavformer).
- 3) Skrivning som redskab.
 - a) Brugsskrift på tavle og papir. Letlæselighed, skrivehastighed og tekstplacering.
 - b) Dekorativ skrift.
- C. Skrivning i skolen.
 - 1) Orientering om fagets formål, indhold og arbejdsmetoder. Oplæringsperiode, skriftpleje og individuel korrektion.
 - 2) Problemer i forbindelse med moderate skrivevanskeligheder, venstrehåndede, elevgrupper med forskellig undervisningsbaggrund.
 - 3) Hastigheds- og kvalitetsprøver.
 - 4) Vurdering af skrift.

Stk. 3. Eksamen består af en prøve, der er praktisk og mundtlig. Prøven omfatter:

- a) På papir skrives en tekst med en eller flere skriftformer. Hertil gives 30 minutter.
- b) På tavlen skrives brugsskrift, trykbogstaver og grundskrift.
- c) Et spørgsmål i skrivningens teori og didaktik.

Opgaverne løses uden brug af andre hjælpemidler end de fornødne materialer.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøven.

Regning.

§ 42. *Formålet* er, at de studerende erhverver sig

- 1) kendskab til det matematiske baggrundstof for undervisningen i regning og matematik i 1.-7. klasse og indsigt i sammenhængen mellem fagets emner og i dets didaktik,
- 2) kendskab til fagets rolle i andre fagområder og i områder af samfundslivet samt øvelse i at løse opgaver fra sådanne områder, herunder øvelse i selvstændigt at opsøge og udvælge data, som er nødvendige ved opgaveløsningen,
- 3) øvelse i behandlingen af udvalgte emner for undervisningen i faget i 1.-7. klasse,

herunder specielt øvelse i selvstændigt at udforme og variere eksempelstof og opgavestof inden for sådanne emner.

Stk. 2. Indholdet er

A. Naturlige tal.

- 1) Talbegrebet. Karakterisering af de naturlige tal. De naturlige tal opfattet som ordenstal. De naturlige tal opfattet som mængdetal.
- 2) Elementær talteori. Primtal. Største fælles divisor og mindste fælles multiplum. Delelighed. Titalsystemet og talsystemer med grundtal forskellige fra 10. Betydningen af de kommutative love, de associative love og den distributive lov ved talbehandlingen.

B. Rationale tal.

- 1) Hovedtræk af udvidelsen fra mængden af de naturlige tal til mængden af de positive rationale tal gennem en konstruktiv fremstilling. Der redegøres for mængdeudvidelsen og for definitionen af regningsarterne addition og multiplikation i den udvidede mængde.
- 2) Regning med rationale tal. Brøktal. Decimaltal. Eksakt regning og tilnærmet regning. Overslagsregning.
- 3) De rationale tals utilstrækkelighed.

C. Geometri.

- 1) Belysning af relationerne mellem den empiriske geometri og en aksiomatisk præget opbygning af geometrien.
- 2) Parallelet, ortogonalitet.
- 3) Lighedannedhed.
- 4) Parallelogram, trekant, trapez, cirkel.
- 5) Prisme, cylinder, pyramide, kegle, kugle.

D. Grundlæggende regnestof.

- 1) Forholds-, delings- og gennemsnitsregning.
- 2) Procentregning.

E. Anvendelsesområder.

- 1) Rentesregning.
- 2) Finansiering.
- 3) Handel i ind- og udland.
- 4) Familieøkonomi.
- 5) Naturfag og teknik.

Stk. 3. Eksamen består af 2 skriftlige og en mundtlig prøve.

De skriftlige prøver:

Prøve 1: Der gives 5-7 opgaver. Der kan ikke stilles opgaver i emnerne under

stk. 2 A 1), B 1) og C 1) og 2). Der gives 4 timer til prøven. Eksaminanderne kan medtage hjælpemidler, der er godkendt af undervisningsdirektøren.

Prøve 2: Der gives et sæt opgaver inden for emnerne under stk. 2. Der gives 2-4 timer til prøven.

Den mundtlige prøve:

Der gives 2 spørgsmål, hvoraf det ene skal gives inden for områderne A, B og C i stk. 2. Til et af spørgsmålene gives der forberedelsestid.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter. Karakteren fremkommer ved sammenregning af én karakter for skriftlig prøve 1 og én karakter, der bygger på en samlet vurdering af skriftlig prøve 2 og den mundtlige prøve. Karaktererne tæller henholdsvis $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$.

Matematik (liniefag).

§ 43. Formålet er, at de studerende erhverver sig

- 1) kendskab til det matematiske baggrundstof for folkeskolens undervisning, viden om grundlaget for og opbygningen af vigtige emner i faget, indsigt i sammenhængen mellem disse emner og indsigt i fagets didaktik,
- 2) kendskab til principper for matematikkens anvendelse samt til eksempler på løsning ved matematiske hjælpemidler af praktiske problemer fra andre fagområder og fra samfundslivet,
- 3) øvelse i behandling af udvalgte emner for undervisningen i matematik i folkeskolen, herunder specielt øvelse i selvstændigt at udforme og variere eksempel- og opgavestof inden for sådanne emner.

Stk. 2. Indholdet er

A. Algebra.

- 1) Organiseret mængde, homomorf, isomorf.
- 2) Ækvivalensrelation, kongruensrelation, ordningsrelation.
- 3) Gruppe, undergruppe, permutationsgruppe, cyklisk gruppe, sideklasse.
- 4) Ring, legeme.

B. Tal.

- 1) Aksiomatisk beskrivelse af de naturlige tal.
- 2) Elementær talteori.

3) Konstruktion af de rationale tal ud fra de naturlige tal.

4) Belysning af de reelle tals konstruktion.

5) Konstruktion af de komplekse tal.

6) Repetitions-mæssig gennemgang af et udvalg af emner, som ikke behandles systematisk i læreruddannelsen, men som spiller en vigtig rolle i folkeskolens undervisning. I forbindelse hermed belyses emnerne lineær programmering og polynomier (hele rationale funktioner).

7) Tilnærmet regning:

Absolut og relativ fejl og fejlgrænse, løsning af ligninger ved iteration, afrundingsfejl og interpolationsfejl, funktionstabeller.

8) Regnetekniske hjælpemidler. I forbindelse hermed belyses emnet nomografi.

9) Emner fra praktisk regning.

C. Sandsynlighedsregning.

1) Endeligt sandsynlighedsfelt:

Udfaldsrum, sandsynlighedsfunktion, sandsynlighedsfelt, stokastisk eksperiment.

Uafhængige hændelser, betinget sandsynlighed, multiplikationssætningen, Bayes' sætning.

Sammensatte eksperimenter, uafhængige eksperimenter, produktmodeller.

Belysning af emnet kombinatorik.

2) Stokastiske variable:

Frekvensfunktion, fordelingsfunktion, binomialfordelinger, hypergeometriske fordelinger.

Middelværdi, varians, standardafvigelse, Chebyshevs ulighed.

Kombinerede fordelinger, uafhængige stokastiske variable, kovarians, korrelation.

Simple grænseværdisætninger.

D. Plangeometri.

1) Aksiomatisk opbygning af incidensgeometrien.

2) Belysning af den videre aksiomatiske opbygning af geometrien.

3) Undersøgelse af mængden af isometrier.

4) Repetitions-mæssig gennemgang af et udvalg af de emner fra plangeometrien, som ikke behandles i den aksiomatiske opbygning, men som spiller en vigtig rolle i folkeskolens undervisning.

E. Rumgeometri.

- 1) Aksiomatisk opbygning af rumgeometrien byggende på vektorbegrebet.
- 2) Analytisk geometri.
- 3) Sætninger om planer og linier. Emnet retvinklet projektion belyses.
- 4) Rumfang og rumfangsbestemmelse.

Stk. 3. Eksamen består af 2 skriftlige og én mundtlig prøve.

De skriftlige prøver:

Prøve 1: Der gives et opgavesæt, der består af et antal opgaver til samtlige eksaminander og 2 opgaver, hvorimellem der er valgfrihed. Blandt opgaverne til samtlige eksaminander er der mindst én opgave, som sigter mod at prøve eksaminandens kundskaber og sikkerhed inden for det elementære stof, eller som illustrerer matematikkens anvendelse til løsning af praktiske problemer. Der gives 5 timer til prøven.

Prøve 2: Der gives 3-6 opgaver. Der gives 5 timer til prøven.

Til den skriftlige prøve 1 medbringer eksaminanden følgende hjælpemidler: regnestok, en tabelsamling, der er godkendt af undervisningsdirektøren, og en af undervisningsdirektøren udarbejdet formelsamling.

Den mundtlige prøve: Prøven omfatter:

- a) Et spørgsmål fra det videregående stof. Der gives eksaminanden $\frac{1}{2}$ times forberedelsestid. Hjælpemidler, herunder lærebøger, kan anvendes.
- b) *Enten* et spørgsmål, der dækker et bredt område af skolerelevant stof, *eller* et spørgsmål, ved hvilket eksaminandens faglige selvstændighed prøves. Eksaminanden redegør selvstændigt for emnet. Der gives eksaminanden 1 times forberedelsestid med hjælpemidler.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren fremkommer ved sammenregning af én karakter for skriftlig prøve 1 og én karakter, der bygger på en samlet vurdering af skriftlig prøve 2 og den mundtlige prøve. Karaktererne tæller henholdsvis $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$.

Kristendomskundskab.

§ 44. *Formålet* er, at de studerende erhverver sig viden om Bibelens, især Det nye

Testamentes, indhold, tankeverden og kulturhistoriske sammenhæng, kendskab til hovedfaser i kirkehistorien, til brydninger i nutidens kristendomsforståelse og til elementær kirkekundskab samt kendskab til fagets didaktik.

Stk. 2. Indholdet er

- A. 1) Den israelitisk-jødiske religions vigtigste faser og Det gamle Testamentes grundbegreber. Hovedvægten lægges på centrale gammeltestamentlige tekster. Der læses intensivt 25 kapitler.
- 2) Nytestamentlig litteratur med hovedvægt på betydningsfulde tekster fra evangelierne, herunder uddybning af grundtankerne i Jesu forkyndelse. Ved behandlingen af de første kristne årtier lægges hovedvægten på Paulus' liv og grundtanker. Teologiske og etiske grundbegreber behandles i tilknytning til teksterne. Der læses intensivt 40 kapitler.
- 3) Enkelte betydningsfulde faser i kirkehistorien, herunder reformationen.
- 4) Elementær kirkekundskab.
- 5) Brydninger i kristendomsforståelsen med særligt henblik på kristendommen i nutidens kultursammenhæng.

Stofudvalget skal være alsidigt og repræsentativt. Der lægges i det hele vægt på tekstlæsning. Under punkt 1) og 2) indføres de studerende i historisk-kritisk fortolkningsmetode.

- B. Herudover omfatter undervisningen for studerende, der ikke har haft kristendomskundskab/religion i den uddannelse, der er grundlag for optagelsen på seminarierne, det for gymnasiet fastsatte undervisningsstof, jfr. § 3 i bekendtgørelse nr. 292 af 6. september 1961 (jfr. bilag).

Stk. 3. Eksamen består af en mundtlig prøve. Der eksamineres inden for undervisningsstoffet efter stk. 2 A. Der anvendes tekster i eksaminationen. Teksterne kan være læste eller ulæste. Andet materiale kan inddrages. Der gives forberedelsestid.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*.

Religionskundskab (liniefag).

§ 45. *Formålet* er, at de studerende

- 1) indføres i almen religionskundskab,

- 2) erhverver sig indsigt i kristendomskundskab,
- 3) erhverver sig kendskab til fagets didaktik.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Religionshistorie.
- 2) Det nye Testamente.
- 3) To af områderne Det gamle Testamente, kirkehistorie (herunder kirkekundskab) og brydninger i kristendomsforståelsen.
- 4) To af områderne religionsfilosofi, etik, religionspsykologi og religionspædagogik.
- 5) Individuelt emne. Hver studerende gennemarbejder et emne inden for områderne 1)-4). Emnet vælges af den studerende efter samråd med læreren.

Et af områderne brydninger i kristendomsforståelsen eller religionsfilosofi skal behandles. Religiøs problemlitteratur tages op i tilknytning til stofområderne.

Stk. 3. Eksamen består af en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve: Der gives en opgave i tilknytning til et ikke-behandlet materiale. Der gives 5 timer til prøven.

Den mundtlige prøve: Der eksamineres i tilknytning til en læst eller ulæst tekst og/eller andet materiale. Der gives forberedelsestid.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøverne.

Formning (grunduddannelsesfag).

§ 46. Formålet er, at de studerende erhverver sig

- 1) indsigt i fagets arbejdsmetoder og dets psykologiske og pædagogiske aspekter og i fagets pædagogiske muligheder i de yngre klasser,
- 2) øvelse i forskellige formningsfunktioner, herunder med sigte på anvendelse i undervisningen i andre fag.

Stk. 2. Indholdet er

A. Praktisk formning.

- 1) Formning med henblik på undervisningen i de yngre klasser,
 - a) arbejde med billedmæssige udtryk i linie, form og farve,

b) arbejde med udtryksmæssig kombination af dagligdags ting,

c) arbejde med ting til at agere med.

2) Formning som middel i det almindelige skolearbejde,

- a) brug af tavlen,
- b) plane aktiviteter,
- c) plastiske aktiviteter.

Der arbejdes med følgende materialer: farvekridt, limfarve, værdiløst materiale, papmaché og ler. De studerende udfører mindst 12 arbejder inden for A, 1).

B. Teori.

- 1) Børns brug af billedsprog.
- 2) Formning i skolen. Fagets formål, indhold og arbejdsmetoder.

Stk. 3. Eksamen består af en mundtlig prøve. Prøven omfatter

- a) et spørgsmål i undervisningsstoffet efter stk. 2. Der eksamineres med udgangspunkt i forelagt materiale (reproduktioner, børnetegninger, studerendes arbejder). Materialet kan være behandlet eller ikke behandlet, men må ikke være eksaminandens egne arbejder,
- b) en praktisk opgave i fortællende tegning.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøven.

Formning (liniefag).

§ 47. Formålet er, at de studerende erhverver sig

- 1) sikkerhed i fagets arbejdsmetoder og forståelse af dets funktioner,
- 2) indsigt i fagets pædagogiske muligheder.

Stk. 2. Indholdet er

A. Praktisk formning.

- 1) Forestillings- og iagttagelsesformning (emneformning).
- 2) Fabulerende formning (formning ud fra materialet).
- 3) Ornamentik og mønstre (formideer til dekorerende og til billedkomponering).

Der arbejdes med: tegning, maling, grafik og rumlig formning.

B. Teori.

- 1) Børnetegningens udvikling.

- 2) Kunstorientering.
- 3) Materiale lære.
- 4) Undervisning i formning. Fagets formål, indhold og arbejdsmetoder.

Stk. 3. Eksamen består af en prøve, der er praktisk og mundtlig. Prøven omfatter

- a) en opgave i praktisk tegnefærdighed. I forbindelse hermed vurderes et alsidigt udvalg af eksaminandens arbejder. Arbejderne udvælges af eksaminanden,
- b) et teoretisk spørgsmål.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøven.

Sang/musik (grunduddannelsesfag).

§ 48. *Formålet* er, at de studerende får inspiration, faglig indsigt og øvelse som forudsætning for at bruge sang og musik som led i skolearbejdet.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Gennemgang og indøvelse af et udvalg af sang- og salmestof, som er anvendeligt i undervisningen i forskellige fag på skolens forskellige trin, herunder børnesange, sanglege og legesange. I forbindelse hermed øves de studerende i at betjene enkle rytme- og melodiinstrumenter, i små musikalske dramatiseringer og i improvisation og rytmik.
- 2) Korisk stemmedannelse og hørelære.
- 3) Øvelse i at betjene et støtteinstrument med henblik på selvstændig tilegnelse af nyt melodistof.
- 4) Orientering om musikkens stilling i kulturlivet og om centrale perioder i musikhistorien. Eksempler på musikalsk stof, som med audiovisuelle midler kan anvendes i undervisningen i skolens fag.

Sang/musik (linie-fag).

§ 49. *Formålet* er, at de studerende erhverver sig alsidige vokale og instrumentale færdigheder, teoretisk indsigt i og forståelse af musikopdragelsens pædagogiske, mentale og sociale betydning, at de udvikler deres skabende evner og deres evne til iagttagelse og oplevelse, og at de får indsigt i fagets pædagogiske muligheder.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Sang med individuel stemmedannelse. Hver studerende gennemarbejder 75 sange og salmer efter eget valg.
- 2) Hørelære.
- 3) Harmonisering og satsarbejde.
- 4) Musikkundskab og musikpædagogik.
- 5) Skabende musikalske aktiviteter.
- 6) Ledelse af kor og sammenspil.
- 7) Fælles musikeren med orientering i skolemusikrepertoire.
- 8) Spil på instrument efter den enkelte studerendes valg inden for de ved seminarieret foreliggende muligheder. Instrumentet kan være klaver, guitar, blokfløjte eller et almindeligt orkesterinstrument.

Studerende, der har valgt guitar, blokfløjte eller et orkesterinstrument, skal tillige spille klaver, medmindre de deltager i orgelspil efter § 31.

Stk. 3. Eksamen består af 2 mundtlige prøver:

Prøve 1:

- a) Sang: Der prøves i en ikke-kendt sang eller salme efter en forberedelsestid og i en af de af eksaminanden gennemarbejdede sange og salmer, jfr. stk. 2, 1). Eksaminanden fremfører en lied, romance, arie eller lignende efter eget valg.
- 2) Hørelære: Sang fra bladet. En rytmisk og en melodisk musikkværdi. Nedskrivning af en almindelig kendt, enkel melodifrase uden hjælpemidler.
- c) Harmonisering eller satsarbejde efter eksaminandens valg. Der gives forberedelsestid.

Prøve 2:

- a) Musikkundskab og musikpædagogik: Samtale ud fra et pensum på 10 værker eller enkeltsatser, som den studerende opgiver med faglærerens godkendelse, herunder samtale om musikpædagogiske synspunkter og arbejdsmetoder. Værkerne skal repræsentere forskellige former og stilperioder.
- b) Fremførelse af et af eksaminanden udformet arbejde inden for skabende musikalske aktiviteter.
- c) Spil på det instrument, eksaminanden har valgt efter stk. 2, 8). Der gives en

ikke-kendt opgave med forberedelsestid. Desuden prøves der i to instrumentalsatser, som den studerende har gennemarbejdet i undervisningen. Eksaminanden fremfører et musikstykke efter eget valg.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøverne.

Legemsøvelser (grunduddannelsesfag).

§ 50. Formålet er,

- 1) at de studerende erhverver sig forståelse af sammenhængen mellem motoriske og psykiske funktioner,
- 2) at de praktisk og teoretisk indføres i aktiviteter, der imødekommer yngre børns behov for bevægelse og udvikler børnenes naturlige bevægelsesfunktioner, herunder evnen til at udtrykke sig gennem bevægelse,
- 3) at de får indsigt i fagets pædagogiske muligheder i folkeskolens yngre klasser,
- 4) at deres egen legemlige udvikling fremmes.

Stk. 2. Indholdet er

A. Teori.

- 1) Forhold vedrørende barnets fysiske udvikling og dermed sammenhængende psykiske funktioner, specielt med henblik på yngre børn.
- 2) Gennemgang og analyse af forskellige aktiviteter med henblik på deres organiske og mentale virkninger.
- 3) Den til faget knyttede hygiejne.
- 4) Risikomomenter.
- 5) Legemsøvelser i skolen. Fagets formål, indhold og arbejdsmetoder. Integrering med andre fag.

Det teoretiske stof behandles dels selvstændigt, dels i tilknytning til de praktiske øvelser, jfr. B.

B. Praktiske øvelser.

Undervisningen omfatter funktionelle og ekspressive aktiviteter og bygger på

- a) løsning af bevægelsesopgaver ud fra givne normer,
- b) den enkelte studerendes selvstændige vurdering og udformning af bevægelsesmønstre.

Øvelserne er:

- 1) **Gymnastik.**
Der bygges på naturlige bevægelser. En alsidig træningsvirkning søges opnået gennem varierede opgaver med og uden redskaber.
- 2) **Lege.**
Dels lege, der passer for sal og idrætsplads, dels lege i terrænet.
- 3) **Boldspil.**
Praktisk og pædagogisk gennemgang af forskellige boldlege og boldspil. Der undervises både i forøvelser og i egentlige spil.
- 4) **Atletik.**
Især enkle, leglignende øvelser, der bygges på naturlige bevægelsesformer inden for løb, spring og kast.
- 5) **Særlige ekspressive aktiviteter, f. eks. rytmik, dans, fantasilege og dramatisering.**

Stk. 3. Eksamen består af en mundtlig prøve. Der gives 1-2 teoretiske spørgsmål. Eksaminationen tager sit udgangspunkt i fagets pædagogiske anvendelse, og praktiske øvelser demonstreres. Giver det (de) teoretiske spørgsmål ikke anledning til demonstration af praktiske øvelser, gives et selvstændigt spørgsmål heri. Der gives forberedelsestid.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøven.

Legemsøvelser (liniefag).

§ 51. Formålet er, at de studerende

- 1) erhverver sig indsigt i legemsøvelsernes teori og forståelse af motions og idræts betydning for den enkelte,
- 2) opøver deres praktiske færdigheder og får kendskab til deres egne fysiske muligheder og lærer at udnytte dem hensigtsmæssigt,
- 3) får indsigt i fagets pædagogiske muligheder.

Stk. 2. Indholdet er

A. Teori.

- 1) Elementær anatomi og fysiologi. Bevægelseslære. Træningslære. Arbejdsstillinger og arbejdsteknik.

- 2) Barnets fysiske udvikling.
- 3) Psykologiske og sociologiske synspunkter vedrørende legemsøvelser.
- 4) Gennemgang af disciplinerne under B og en analyse af øvelser inden for de forskellige discipliner.
- 5) Hygiejneproblemer i forbindelse med faget.
- 6) Risikomomenter.
- 7) Anvendelse af musik i faget.
- 8) Undervisning i legemsøvelser. Fagets formål, indhold og arbejdsmetoder. Vurdering og måling af præstationer. Integrering med andre fag.
- 9) Individuelt emne. Hver studerende gennemarbejder et emne inden for faget. Emnet vælges efter samråd med læreren.

B. Praktiske øvelser.

Praktisk-metodisk og pædagogisk gennemgang af følgende discipliner:

- 1) Gymnastik:
 - a) Grundtræning: Opvarmningsprogrammer. Programmer til træning af kredsløb, muskler, led og neuromuskulær koordination.
 - b) Færdighedsøvelser: Redskabsøvelser og andre teknisk betonedede færdighedsøvelser.
 - c) Særlige ekspressive aktiviteter: Rytmik, dans og dramatisering. Der lægges vægt på bevægelseskomposition og på bevægelsernes form og kvalitet.
- 2) Lege og boldspil.
Motionsgivende lege. De væsentligste boldspil. Der lægges vægt på forståelsen af boldspillenes teknik og taktik.
- 3) Atletik.
Regelbundne former for løb, spring og kast. Der lægges vægt på teknisk rigtig udførelse af øvelserne.
- 4) Orienteringsidræt.
Orienteringsøvelser i terrænet. De studerende deltager i mindst 3 orienteringsløb.
- 5) Svømning.
De almindeligste svømmearter og livredning.

Stk. 3. Eksamen består af en praktisk og en mundtlig prøve.

Den praktiske prøve:

- 1) Gymnastik: Eksaminanden udfører et selvkomponeret, alsidigt program, der omfatter øvelser fra de under stk. 2, B, 1, a)-c) nævnte områder. Skriftlig redegørelse for programmet afgives inden prøven til eksaminator og censor.
- 2) Boldspil: Der prøves i tekniske øvelser og mindst 2 spil.
- 3) Atletik: Eksaminanden udfører efter eget valg ét løb, 2 spring og 2 kast. Den tekniske udførelse bedømmes.

Ved prøven fremlægger eksaminator dokumentation for målte resultater for den enkelte eksaminand i

- a) atletik: mindst 2 løb, 2 spring og 3 kast efter eksaminandens eget valg, og
- b) svømning: brystsvømning og rygsvømning, art og distance efter eksaminandens eget valg, samt bjærgning.

Om eksamen i efterårssemestret henvises til § 23, stk. 1.

Den mundtlige prøve: Der gives 1-2 spørgsmål inden for de under stk. 2, A 1)-8) nævnte emner. Der gives forberedelsestid. Det individuelle emne inddrages i eksaminationen.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøverne og af de dokumenterede resultater i atletik og svømning, jfr. stk. 3, a).

Håndarbejde (Grunduddannelsesfag).

§ 52. *Formålet* er, at de studerende erhverver sig

- 1) teoretisk og praktisk faglig dygtighed,
- 2) forståelse af værdien af skabende aktivitet i faget,
- 3) indsigt i fagets pædagogiske muligheder i de yngre klasser.

Stk. 2. Indholdet er

A. Teori.

- 1) Mindre børns fysiske og psykiske forudsætninger for udøvelse af faget.
- 2) Hensigtsmæssige arbejdsstillinger og -bevægelser.
- 3) Elementær tekstil- og farvelære.
- 4) Materiale- og indkøbslære. Redskaber.

Det teoretiske stof behandles dels selvstændigt, dels i forbindelse med de praktiske øvelser, jfr. B.

B. Praktisk arbejde.

1) Mønsterbehandling.

Brugen af købte mønstre og snitark efter tilretning. Udformning af enkle personlige modelmønstre ud fra givne grundmønstre samt børnemodelmønstre ud fra børnegrundmønstre og beregnet på syteknikker for yngre klassetrin.

2) Syning.

Enkle brugs- og beklædningsgenstande efter personligt grundmønster og med tidssvarende teknikker.

Dukker, dukketøj, legetøj, fantasidyr og lignende.

3) Strikning og hækling.

Øvelser med henblik på at fremme de studerendes fantasi og personlige udfoldelse og med henblik på mindre børns interesser og formåen.

4) Broderi.

Enkle teknikker, fortrinsvis anvendt på fantasisyning og lettere former for dekorativ syning, eventuelt i forbindelse med stofdekorering.

5) Tekstilleg.

Frie øvelser i klipning, fletning, vævning, knytning m. m. med grove materialer og redskaber.

C. Håndarbejde i skolen.

Fagets formål, indhold og arbejdsmetoder. Integrering med andre fag.

Stk. 3. Eksamen består af en praktisk og en mundtlig prøve.

Den praktiske prøve: Eksaminanderne udfører hver sin opgave i lærerens og censors nærværelse. Der gives 4 timer til prøven.

Den mundtlige prøve:

a) Der gives et spørgsmål inden for de i stk. 2, A og C nævnte emner.

b) Eksaminandens praktiske opgave drøftes.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøverne.

Håndarbejde (liniefag).

§ 53. Formålet er, at de studerende erhverver sig

- 1) kendskab til fagets teori og problematik,
- 2) sikkerhed i fagets teknik, fremstillings- og arbejdsmetoder,

- 3) indsigt i fagets pædagogiske muligheder.

Stk. 2. Indholdet er

A. Teori.

- 1) Fysiske og psykiske forudsætninger hos større børn og hos børn med særlige vanskeligheder for udvælgelse af faget.

- 2) Hensigtsmæssige arbejdsstillinger og -bevægelser.

- 3) Materialelære. Fagets materialer, redskaber og hjælpemidler, deres indkøb, fremstilling, brug, opbevaring og vedligeholdelse.

- 4) Tekstillære. Tekstiler, deres brugsegenskaber og behandling. Forbrugerkundskab og budgetlægning.

- 5) Farvelære.

- 6) Håndarbejde i kulturhistorisk sammenhæng.

B. Praktisk arbejde.

1) Tilskæring.

Øvelse i konstruktion og tilretning af grundmønstre. Udformning af mønstre til personlig beklædning.

2) Syning.

Dels personlige beklædningsgenstande efter grundmønstre, dels mere hobbybetonede arbejder.

3) Vedligeholdelse af garderobe.

Hygiejniske hensyn, reparationer, rensning, presning.

4) Broderi med montering.

Relevante broderiteknikker udført på tidssvarende modeller efter egen udformning og med personlig mønsterkomposition samt tilhørende montering.

5) Strikning og hækling.

De indlærte teknikker anvendes på personligt udformede modeller, herunder efter egne mønsterkompositioner.

6) Vævning.

Brik-, bånd- og rammevævning, eventuelt flerskaftet vævning. Dels lærredsvævning med vægt på farvesammensætning og materialer, dels mønsterteknikker udført efter egne kompositioner.

7) Farvelære og stofdekorering.

Praktisk anvendelse af den teoretiske farvelære på enkle former for stofdekorering samt på broderi og garderobeforslag.

8) Fabulerende håndarbejde.
Der bygges på den enkelte studerendes fantasi og udtryksevne.

C. Håndarbejde i skolen.

Fagets formål, indhold og arbejdsmetoder. Integrering med andre fag. Lokaleindretning og udstyr.

Stk. 3. Eksamen består af 2 praktiske og en mundtlig prøve.

De praktiske prøver:

Prøve 1: Der udføres en opgave. Der gives 4 dage à 5 timer til prøven.

Prøve 2: Eksaminanderne udfører hver sin(e) opgave(r) i lærerens og censors nærværelse. Der gives 5 timer til prøven.

Den mundtlige prøve:

a) Der gives et spørgsmål inden for de i stk. 2, A og C nævnte emner.

b) Eksaminandens praktiske opgaver drøftes.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter. Karakteren fremkommer ved sammenregning af én karakter for praktisk prøve 1 og én karakter, der bygger på en samlet vurdering af praktisk prøve 2 og den mundtlige prøve. Karaktererne tæller henholdsvis $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$.

Samfundsfag

(samtids- og samfundsorientering).

§ 54. Formålet er, at de studerende erhverver sig almen viden om og forståelse af væsentlige nutidige samfundsforhold i Danmark og i andre lande, og at de får kendskab til samfundsfaglig arbejdsmetode og terminologi, således at de især øves i at se de enkelte begivenheder i sammenhæng og i større perspektiv, i at ansøge begivenheder ud fra principielle synspunkter og i kritisk vurdering af kilder, herunder massemedier, samt i at koordinere deres viden og indsigt fra forskellige fag.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Et emne fra det danske samfund.
- 2) Et emne fra international politik.
- 3) Et regionalt emne.
- 4) Yderligere et eller 2 emner.

Hvert emne ansøges i den politiske, økonomiske, sociale og kulturelle sammenhæng, det indgår i. Ved emnevalget tages udgangspunktet fortrinsvis i aktuelle situationer. Ét emne skal fortrinsvis angå økonomiske

og ét politiske problemer. Disse to emner skal være af central betydning, og under arbejdet gennemdiskuteres væsentlige begreber inden for samfundskøkonomi og politisk videnskab. Fornødent materiale på engelsk og/eller tysk (efter de enkelte studerendes valg) indgår i arbejdet. Der lægges vægt på, at de studerende lærer at arbejde selvstændigt med indsamling af relevant materiale, at bearbejde og vurdere materialet og at forelægge resultaterne i tilfredsstillende form, samt på at de lærer at benytte en korrekt faglig terminologi.

Stk. 3. Eksamen er mundtlig. Der gives et spørgsmål inden for eller med tilknytning til de behandlede emner. Der forelægges eksaminanden materiale. Materialet kan være behandlet eller ikke-behandlet. Fremmedsprogligt materiale skal være på det (de) af eksaminanden valgte sprog, jfr. stk. 2. Der gives forberedelsestid.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter.

Stk. 5. Fællestimernes indhold og form behandles i fællesudvalget og fastsættes derefter af læreren (lærerne) i faget.

Historie (liniefag).

§ 55. Formålet er, at de studerende erhverver sig

- 1) historisk viden og indsigt og derigennem forståelse af forskellige tiders og folks historie, samfundsforhold og kultur og af nutidens historie og samfundsforhold,
- 2) forståelse af fagets problemer og den historiske forsknings og fremstillings særlige vilkår og krav samt erkendelse af de historiske dommes begrænsede rækkevidde,
- 3) indsigt i fagets didaktik.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) En række emner og/eller perioder, der dækker forskellige tidsaldre, geografiske områder og sider af historien (økonomiske, sociale, kulturelle, politiske). Mindst ét emne (en periode) bør være fra Danmarks historie eller Nordens historie i øvrigt, og mindst ét fra tiden efter 1945. Ikke-europæiske kulturer bør indgå. Lokalhistorisk stof kan inddrages. Undervisningen skal give de studerende indblik i historieforskningens arbejdsmåder samt fortrolighed med fagets hjælpemidler.

2) Et individuelt emne valgt af den studerende og godkendt af læreren.

Stk. 3. Eksamen består af en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve: Der gives en opgave inden for de behandlede emner/perioder, jfr. stk. 2, 1), i tilknytning til et ikke-behandlet materiale. Der gives 5-8 timer til prøven.

Den mundtlige prøve:

- a) Der eksamineres i eksaminandens individuelle emne, jfr. stk. 2, 2).
- b) Der gives et spørgsmål inden for eller med tilknytning til de behandlede perioder efter stk. 2, 1).

Der forelægges eksaminanden materiale. Der gives forberedelsestid til spørgsmål b).

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøverne.

Geografi (liniefag).

§ 56. *Formålet* er, at de studerende erhverver sig

- 1) viden om og forståelse af deres eget og andre folks levevis, som den former sig på baggrund af de fysisk-geografiske og kulturgeografiske forhold,
- 2) kendskab til fagets problematik og metode,
- 3) indsigt i fagets didaktik.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Udvalgte, større og mindre geografiske regioner. Forskelligartede miljøer skal være repræsenteret. Regionerne behandles ud fra natur- og kulturgeografiske synspunkter med sigte mod et geografisk helhedsbillede. Der trækkes paralleller til andre områder med henblik på global oversigt over væsentlige emner. Danmark, Grønland og Færøerne gennemgås grundigt. Der gives en oversigt over de andre nordiske landes geografi, og enkelte områder behandles mere dybtgående. Herudover behandles regioner i det øvrige Europa og i fremmede verdensdele.
- 2) Den almindelige (systematiske) geografis væsentlige begreber.
- 3) Øvelser i grundlæggende arbejdsmetoder, herunder i brugen af geografisk kilde-materiale og faglitteratur samt undersøgelse af lokalgeografiske miljøer. Som typeeksempel gennemgås et dansk lokal-område.

Hovedvægten lægges på studiet af geografiske regioner. De studerende udarbejder rapporter over øvelser og ekskursioner.

Stk. 3. Eksamen består af en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve: Der gives en opgave i tilknytning til et ikke-behandlet materiale. Der gives 5 timer til prøven.

Den mundtlige prøve: Der gives 2 spørgsmål inden for eller med tilknytning til det læste stof. Det ene spørgsmål skal være regionalt, det andet kan enten være regionalt eller falde inden for den almindelige, systematiske geografi, dog skal emnets kulturgeografiske aspekter altid tilgodeses. Der eksamineres ud fra både behandlet og ikke-behandlet materiale. Til et af spørgsmålene gives forberedelsestid.

Stk. 4. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøverne.

Biologi (liniefag).

§ 57. *Formålet* er, at de studerende

- 1) erhverver sig viden om og forståelse af den levende natur med dens planter og dyr, og med mennesket som integrerende faktor,
- 2) orienteres om biologiens erkendelsesmæssige og praktiske betydning,
- 3) indføres i enkle biologiske arbejdsmetoder,
- 4) erhverver sig indsigt i fagets didaktik.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Almen biologi. Sammenhængen i de biologiske fænomener vises ud fra stof fra fagets discipliner.
- 2) Bygning, levevis og systematisk tilhørsforhold hos et antal plante- og dyreformer med vægten lagt på samspillet mellem miljø, struktur og funktion. Overblik over det naturlige system.
- 3) Floristisk, faunistisk og økologisk behandling af en række danske naturområder. Naturforvaltning, forureningsproblemer og andre eksempler på anvendt økologi belyses.
- 4) Laboratorieteknik m. v. Herunder pasning og anvendelse af biologisk anskuelsermateriale og apparatur, feltbiologiske arbejdsmetoder, benyttelse af faglitteratur.

Undervisningen bygger mest muligt på de studerendes egne undersøgelser, materialeindsamlinger og øvelser i forbindelse med anvendelse af faglitteratur. De studerende udarbejder rapporter over øvelser og eks-kursioner.

Stk. 3. Eksamen består af 2 mundtlige prøver.

Prøve 1: En feltbiologisk prøve, der forudsætter indsamling af materiale i naturen og anvendelse af faglitteratur. Der gives en indsamlings- og forberedelsestid på 3 dage uden tilsyn. Om eksamen i efterårssemestret henvises til § 23, stk. 1.

Prøve 2: En prøve ud fra forelagt materiale.

Der gives:

- a) et spørgsmål i et elementært botanisk og/eller zoologisk emne og
- b) et spørgsmål fra fagets almene discipliner.

Til et af spørgsmålene gives forberedelsestid.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter. Karakteren fremkommer ved sammenregning af én karakter for hver af de to prøver. Karaktererne tæller lige.

Fysik og kemi (liniefag).

§ 58. *Formålet er, at de studerende erhverver sig*

- 1) indgående kendskab til fysikkens og kemiens arbejdsområde og arbejdsmetode og forståelse af vekselvirkningen mellem teori og eksperiment,
- 2) forståelse af fagenes begrebsdannelse og teoriens betydning,
- 3) indsigt i fagets didaktik, herunder øvelse i den almene eksperimentelle og demonstrationstekniske side af undervisningen i faget.

Stk. 2. Indholdet er

A. Fysik.

- 1) Klassisk mekanik med relativistisk afrunding. Længde, tid, masse, kraft. Newtons bevægelseslære. Galilei-transformationen. Lorentz-transformationen. Newtons 2. lov i relativistisk generalisation. Den harmoniske svingning. Den klassiske mekaniks determinisme. Konservative kræfter, potentiel energi, kine-

tisk energi. Bevarelsessætninger for energi og impuls. Gravitation. Den kinetiske molekylteori.

2) Klassisk elektrodynamik.

Coulombs lov. Elektriske felter, feltstyrke, potential (spænding), Gauss' teorem, feltstyrke og energitæthed i en pladekondensator, pladekondensatorens kapacitet. Elektrisk strøm, Joules lov, Ohms lov. Magnetisk feltstyrke (magnetisk induktion). Lorentz-kraften, Biot og Savarts lov, Ampéres lov. Magnetisk feltstyrke i en spole. Faraday-induktionen, Maxwell-induktionen. Elektriske svingninger. Elektromagnetiske bølger.

3) Atom- og kernefysik.

Atomfysik: Radioaktivitet. Rutherford's atommodel, fotoelektrisk effekt med Einsteins fortolkning ud fra Plancks kvanteteori, Bohrs atomteori. Dualismen: bølge-partikel, atomfysikkens indeterminisme.

Kernefysik: Kerners struktur. Kerne-reaktioner, fission og fusion. Reaktortyper. Elementarpartikler.

- 4) Yderligere 3 emner, ét, som behandles teoretisk, og 2, som fortrinsvis behandles eksperimentelt. Emnerne vælges af læreren efter drøftelse med de studerende, jfr. § 16, stk. 1.

SI-enhederne benyttes. Der anvendes vektorregning samt elementær differential- og integralregning. De studerende fører journal over udførte forsøg og udarbejder rapport over 10-12 forsøg inden for typeforskellige emner. Opgaveregning indgår. Usikkerhedsberegning og vurdering af målemetoders fejlkilder indøves. Risikomomenter og bestemmelser herom behandles.

B. Kemi.

1) Almen og uorganisk kemi.

Stoffernes opbygning: bestanddele og bindingsformer, herunder komplekskemi. Grundstoffernes periodiske system, herunder uorganisk stofkemi. Energetik. Reaktionskinetik. Kemiske reaktionstyper og ligevægte, specielt syre-baseprocesser og redoxprocesser samt elektro-kemi.

2) Organisk kemi.

Grundtyper (aliphatiske, cykliske og heterocycliske forbindelser) og deres vig-

tigste derivater: hydroxylforbindelser (alkoholer og phenoler), oxoforbindelser (aldehyder og ketoner), carboxylsyrer, estere og aminer. Højmolekylære stoffer. Naturstoffer (især kulhydrater, fedtstoffer og proteiner).

3) Teknisk kemi.

Vigtigere kemiske industrier omtales i tilknytning til den uorganiske og organiske stofkemi.

4) Analytisk kemi.

Principper for stofidentifikation, titrimetri og pH-bestemmelse.

5) Kemiens historie.

En kort gennemgang af kemiens udvikling.

6) Øvelse i demonstrationsforsøg og tilrettelæggelse af elevøvelser.

De studerende udarbejder rapport over udførte forsøg. Opgaveregning indgår. Risikomomenter og bestemmelser herom behandles.

Stk. 3. Et seminarium kan indrette undervisningen sådan, at den enkelte studerende kan vælge mellem planen i stk. 2 og en plan med *specialer i fysik og kemi*. I så fald vælger den studerende, der vil følge specialplanen, ved begyndelsen af undervisningen i liniefaget, om han vil læse speciale i fysik eller kemi. Undervisningen efter specialeplanen omfatter stoffet efter stk. 2 A 1)-3) og B samt som speciale for hver enkelt studerende et eller flere emner inden for enten fysik eller kemi. Specialeemnerne vælges af de studerende og skal godkendes af læreren.

Stk. 4. Eksamen består af 2 mundtlige prøver i fysik (den ene demonstrationsteknisk) og 2 mundtlige prøver i kemi (den ene demonstrationsteknisk).

A. Fysik.

- 1) Ved den *demonstrationstekniske* prøve tilrettelægger og udfører eksaminanden forsøg til demonstration af et skolefysisk emne. Der gives en forberedelsestid på 3 timer.
- 2) Den *anden mundtlige* prøve omfatter
 - a) et spørgsmål fra undervisningsstoffet efter stk. 2 A 1)-3),
 - b) en samtale om et af de efter stk. 2 A 4) valgte emner.

B. Kemi.

- 1) Ved den *demonstrationstekniske* prøve tilrettelægger og udfører eksaminanden for-

søg til demonstration af et skolekemisk emne. Der gives en forberedelsestid på 3 timer.

- 2) Den *anden mundtlige* prøve omfatter
 - a) et spørgsmål fra undervisningsstoffet efter stk. 2 B,
 - b) et spørgsmål, der viser, om eksaminanden kan behandle beregningsopgaver inden for dette stof.

Stk. 5. For eksaminander med *speciale* er de *demonstrationstekniske* prøver som i stk. 4 A 1) og B 1) angivet. De *andre mundtlige* prøver omfatter:

A. Fysik.

- a) Et spørgsmål som i stk. 4 A 2) a) anført.
- b) For eksaminander med fysikspeciale tilføje en samtale om et afsnit inden for eksaminandens speciale.

B. Kemi.

- a) Et spørgsmål som i stk. 4 B 2) a) anført.
- b) For eksaminander med kemispeciale tilføje en samtale om et afsnit inden for eksaminandens speciale.

Stk. 6. Der gives én *eksamenskarakter*. Karakteren fremkommer ved sammenregning af én karakter for fysik og én for kemi. Karaktererne tæller lige. Karakteren i hvert af fagene bygger på en samlet vurdering af prøverne.

Engelsk (liniefag) og tysk (liniefag).

§ 59. Formålet er, at de studerende erhverver sig

- 1) sikkerhed i at udtrykke sig mundtligt og skriftligt på nutidigt normalsprog,
- 2) fortrolighed med sprogets fonetiske og grammatiske opbygning, dets orddannelseslære og dets semantik,
- 3) indsigt i væsentlige sider af sprogets kulturområde,
- 4) indblik i fagets arbejdsmetoder,
- 5) indsigt i fagets didaktik.

Stk. 2. *Indholdet* er

- 1) Tekstlæsning med henblik på sproglig og indholdsmæssig iagttagelse og forståelse. Hovedvægten lægges på moderne, ubearbejdede tekster inden for skønlitteraturens forskellige genrer. Desuden

læses tekster, som giver indblik i samfundsforhold og kultur. Teksterne skal dække forskellige lande inden for sprogområdet. Der læses ca. 900 sider.

- 2) Fonetik. Teori og praksis.
- 3) Grammatik, herunder sammenligning af forskellige grammatiske fremstillinger.
- 4) De vigtigste sider af orddannelseslære og semantik, herunder synonymik.
- 5) Individuel læsning af ca. 600 sider valgt i samråd med læreren.

Undervisningen foregår overvejende på det fremmede sprog.

Stk. 3. Eksamen består af 2 skriftlige og en mundtlig prøve.

De skriftlige prøver:

Prøve 1.

a) Oversættelse af en nutidig dansk tekst på ca. 1 side. Teksten må ikke være oversat fra et andet sprog eller bearbejdet. En af undervisningsdirektøren godkendt fremmedsproget ordbog må benyttes.

b) En opgave af praktisk-sproglig art, der prøver i grammatik og semantiske enkeltheder. Opgaven besvares på det fremmede sprog. Der må ikke benyttes ordbog.

Der gives 3 timer til a) og 2 timer til b).

Prøve 2. Eksaminanden vælger én af 3 opgaver af forskellig type. Der gives 5 timer til prøven.

Den mundtlige prøve omfatter

- a) Oplæsning af læst tekst, jfr. stk. 2, 1). Forståelsen belyses ved samtale og selvstændig redegørelse på det fremmede sprog, eventuelt suppleret med ordforklaring.
- b) Samtale på det fremmede sprog ud fra et eller flere af de individuelt læste værker.
- c) Grammatik.
- d) Fonetik, herunder fonetisk transskription.
- e) Samtale om og eventuelt delvis oversættelse af en ulæst tekst med henblik på den sproglige og indholdsmæssige forståelse. Der gives eksaminanden 10 minutter til at orientere sig i teksten. Der må ikke anvendes hjælpemidler.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter. Karakteren fremkommer ved sammenregning af én karakter for skriftlig prøve 1 og én karakter, der bygger på en samlet vurdering af skriftlig prøve 2 og den mundtlige prøve. Karaktererne tæller henholdsvis $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$.

Fransk (liniefag).

§ 60. Formålet er, at de studerende erhverver sig

- 1) færdighed i at udtrykke sig mundtligt og skriftligt på fransk samt i at forstå det talte og skrevne sprog,
- 2) sikkerhed i sprogets fonetik og grammatik samt kendskab til orddannelseslære og semantik,
- 3) kendskab til væsentlige sider af fransk kultur og samfundsliv,
- 4) indblik i fagets arbejdsmetoder.
- 5) indsigt i fagets didaktik.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Tekstlæsning med henblik på sproglig og indholdsmæssig iagttagelse og forståelse. Der læses overvejende tekster inden for forskellige litterære genrer i det 19. og 20. århundrede. Litteratur fra det 17. og 18. århundrede kan indgå. Nogen faglitteratur skal indgå. Der læses ca. 500 sider.
- 2) Fonetik. Teori og praksis.
- 3) Grammatik, herunder sammenligning af forskellige grammatiske fremstillinger.
- 4) De vigtigste sider af sprogets orddannelseslære og semantik, herunder synonymik.
- 5) Individuel læsning af ca. 300 sider valgt i samråd med læreren.

Undervisningen foregår overvejende på fransk.

Stk. 3. Eksamen består af 2 skriftlige og en mundtlig prøve.

De skriftlige prøver:

Prøve 1.

- a) Fonetisk transskription af en fransk tekst på ca. 5 linier. Der må ikke benyttes hjælpemidler.
- b) Oversættelse til fransk af en nutidig dansk tekst, der ikke må være oversat fra et andet sprog eller bearbejdet. Ordbøger må anvendes. Det oplyses

på besvarelsen, hvilke ordbøger der er benyttet.

Der gives 45 minutter til a) og 4 timer til b).

Prøve 2. Eksaminanden vælger én af 3 opgaver af forskellig type. Der gives 5 timer til prøven.

Den mundtlige prøve omfatter

- a) Oplæsning af læst tekst, jfr. stk. 2, 1). Forståelsen belyses ved samtale på fransk, eventuelt suppleret med oversættelse.
- b) Samtale på fransk ud fra et eller flere af de individuelt læste værker.
- c) Grammatik.
- d) Fonetik.
- e) Oversættelse og, eventuelt kun delvis, oplæsning af en ulæst tekst. Der gives eksaminanden tid til gennemlæsning af teksten.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter. Karakteren fremkommer ved sammenregning af én karakter for skriftlig prøve 1 og én karakter, der bygger på en samlet vurdering af skriftlig prøve 2 og den mundtlige prøve. Karaktererne tæller henholdsvis $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$.

Latin (linie-fag).

§ 61. Formålet er, at de studerende erhverver sig

- 1) en sådan færdighed i at læse latin, at de selvstændigt kan sætte sig ind i lettere tekster,
- 2) sikkerhed i den elementære formlære og de væsentligste områder af den latinske syntaks samt kendskab til orddannelse og semantik,
- 3) kendskab til romersk historie og kultur,
- 4) indblik i fagets arbejdsmetoder,
- 5) indsigt i fagets didaktik.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Tekstlæsning. Teksterne skal repræsentere alle væsentlige sider af romersk prosalitteratur. Romersk poesi kan indgå. Der læses 150 sider. Med udgangspunkt i tekstlæsningen behandles romersk historie og kultur.
- 2) Grammatik.

3) Orddannelse og semantik. Orientering om latinske ords indflydelse på moderne sprogs ordforråd.

4) Individuel gennemarbejdning af 2 begynderbøger.

Stk. 3. Eksamen består af en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve: Oversættelse af en latinsk tekst. Ordbog må benyttes. Der gives 4 timer til prøven.

Den mundtlige prøve:

- a) Oversættelse af en let, ulæst tekst. Der gives eksaminanden 20 minutter til at orientere sig i teksten. Der må ikke anvendes hjælpemidler.
- b) Der prøves i et stykke af de læste tekster. Der læses op, oversættes, fortolkes sprogligt og uddybes historisk og litterært.
- c) Der stilles spørgsmål i en af de læste begynderbøger til belysning af dens opbygning.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter. Karakteren fremkommer ved sammenregning af én karakter for den skriftlige prøve og én karakter, der bygger på en samlet vurdering af den mundtlige prøve. Karaktererne tæller henholdsvis $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$.

Ernærings- og husholdningslære (linie-fag).

§ 62. Formålet er, at de studerende erhverver sig

- 1) indsigt i ernæringens og husholdningens teori,
- 2) praktiske færdigheder,
- 3) indsigt i fagets pædagogiske muligheder.

Stk. 2. Indholdet er

- A. Teori.
- 1) Kemi. Almen, uorganisk og organisk kemi nødvendig for forståelsen af ernærings- og levnedsmiddellære. Endvidere stofområder med særlig relevans for de praktiske discipliner: madlavning, konservering, rengøring, vask, rensning og redskabslære. De studerende udarbejder rapporter over 6 laboratorieøvelser.
 - 2) Hygiejnelære. Mikroorganismer og deres livsbetingelser. Næringssubstrater og forskellige dyrk-

ningsmetoder. Fysiske og kemiske metoder til bekæmpelse af mikroorganismer. Personlig hygiejne. Hjemmets hygiejne. Spædbørnshygiejne. Levnedsmiddelinfektioner og levnedsmiddelforgiftninger. Offentlig hygiejne.

3) Ernæringslære.

Menneskets næringsstofbehov. Behovnormer. Hovedtræk af proteiners, fedtstoffers og kulhydraters forekomst i kosten, deres fordøjelse, absorption, omsætning og funktioner i organismen. Enzymer. Energiomsættningens størrelse. Næringsstoffernes værdi som energileverandører. Vandbalancen. De uorganiske stoffers forekomst i kosten, deres forekomst og funktioner i organismen, behov og mangelsymptomer. Vitaminernes kemiske egenskaber, deres forekomst i kosten og deres funktioner i organismen, behov og mangelsymptomer.

4) Levnedsmiddellære.

Levnedsmidlernes beskaffenhed, indholdsstoffer og oprindelse. Særlig betydningsfulde produkters fremstilling. Forandringer som følge af industriel forarbejdning. Sammenligning af ernæringsmæssig værdi og pris. Levnedsmidlernes opbevaring, holdbarhed og konservering. Kemiske tilsætningsmidler. Kontaminering med skadelige stoffer. Levnedsmiddellovgivning.

5) Kostsammensætning.

Planlægning, beregning og vurdering af forskellige kostformer. Specielle kostproblemer. Beregningsopgaver indgår.

6) Forbrugerorientering.

Husholdningsmaterialer. Almindelige husholdningsredskaber og tekniske hjælpemidler, deres brugsværdi, behandling og vedligeholdelse. Hjemmets almindelige tekstiler, deres brugsværdi og behandling. Varedeklarationer, kvalitets- og andre mærkninger. Forbrugerøkonomi. Risikomomenter og sikkerhedsbestemmelser.

7) Arbejdsteknik og -økonomi.

Hensigtsmæssige arbejdsstillinger og arbejdsbevægelser. Arbejds- og opbevaringspladsernes indretning. Planlægning af daglige og periodiske arbejder.

B. Praktisk arbejde.

- 1) Madlavning.
- 2) Konservering.
- 3) Vask og anden tøjbehandling.
- 4) Rengøring.

De studerende øves i at udføre de praktiske arbejder med rationel arbejdsteknik og med anvendelse af forskellige midler og metoder og almindeligt forekommende teknisk udstyr. Endvidere øves de i vurdering af mad fremstillet under anvendelse af forskellig teknik og af henholdsvis råprodukter, halv- og helfabrikata. Den studerende udarbejder rapport med kommentarer over 12-15 øvelser inden for typeforskellige emner. Beregninger indgår.

C. Undervisning i husgerning.

Fagets formål, indhold og arbejdsmetoder.

Stk. 3. Eksamen består af en skriftlig prøve og en prøve, der er praktisk og mundtlig.

Den skriftlige prøve: Der gives et opgavesæt på mindst 4 opgaver inden for de i stk. 2, A, nævnte emner. Der gives 4 timer til prøven.

Den praktiske og mundtlige prøve:

- a) Eksaminanderne udfører hver sin(e) opgave(r) i eksaminators og censors nærværelse. Til denne del af prøven gives der 2 timer efter 1 times forberedelse.
- b) Eksaminandens praktiske opgave(r) drøftes. I forbindelse hermed gives et spørgsmål inden for stk. 2, C.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter. Karakteren bygger på en samlet vurdering af prøverne.

Træsløjd (linie-fag) og metalsløjd (linie-fag).

§ 63. Formålet er, at de studerende

- 1) erhverver sig sikre kundskaber og færdigheder i faget,
- 2) udvikler deres initiativ, opfindsomhed og selvstændighed både med hensyn til planlægning og udførelse af arbejder og med hensyn til anvendelse af materialer og værktøjer samt udvikler deres sans for form og kvalitet,
- 3) erhverver sig indsigt i fagets pædagogiske muligheder, herunder forståelse af det manuelle arbejdes værdi som opdragelsesmiddel.

Stk. 2. Undervisningen er praktisk og teoretisk. *Indholdet er*

- 1) Formlære.
- 2) Materialelære, herunder indkøb.
- 3) Tegning.
- 4) Værktøjslære, herunder vedligeholdelse. Brug af maskiner.
- 5) Risikostof, herunder sikkerhedsbestemmelser.
- 6) Bearbejdningsformer.
- 7) Samlingsformer.
- 8) Overfladebehandling.
- 9) Undervisning i faget. Formål, indhold og arbejdsmetoder.

Stk. 3. Eksamen består af 2 praktiske og en mundtlig prøve.

De praktiske prøver:

Prøve 1. Der udføres en teknisk opgave, herunder i værktøjsvedligeholdelse, i lærerens og censors nærværelse. Der gives 5 timer til prøven.

Prøve 2. Eksaminanderne udfører en opgave med tilhørende tegninger. Der gives 4 dage à 8 timer til prøven.

Den mundtlige prøve: Der eksamineres inden for de i stk. 2 nævnte emner. Eksaminationen tager sit udgangspunkt i den af eksaminanden ved prøve 2 udførte praktiske opgave.

Stk. 4. Der gives én eksamenskarakter. Karakteren fremkommer ved sammenregning af én karakter for praktisk prøve 1 og én karakter, der bygger på en samlet vurdering af praktisk prøve 2 og den mundtlige prøve. Karaktererne tæller henholdsvis $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$.

Studieteknik (kursus).

§ 64. *Formålet er, at de studerende sættes i stand til mest hensigtsmæssigt at udnytte deres studiemuligheder.*

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Studiets mål, indhold og arbejdsformer.
- 2) Studiesituation og arbejdsvaner.
- 3) Læseteknik.
- 4) Notatteknik.
- 5) Indlæringspsykologiske problemer belyst i hovedtræk.

- 6) Biblioteksorientering, herunder seminariets biblioteksmæssige muligheder.
- 7) Studiehæmning.

Undervisningen bygger på de studerendes studiesituation og studietekniske erfaringer. De studerende orienteres om litteratur og andre hjælpemidler, der kan anvendes til uddybning af kursets emner.

Stemmebrug og mundtlig fremførelse (kursus).

§ 65. *Formålet er, at de studerende erhverver sig*

- 1) færdighed i at anvende stemmen og sproget tydeligt, klart og udtryksfuldt og uden tekniske vanskeligheder,
- 2) øvelse i levende, naturlig og stilrigtig oplæsning og levende, naturlig og vel-disponeret fri mundtlig fremstilling,
- 3) forudsætninger for at kunne arbejde med børnenes stemmer og artikulation, således at de dels kan gøre børnene til gode sprogbrugere, dels kan medvirke til at forebygge stemmelidelser og talefejl og skønne, hvornår henvisning til særlig behandling er påkrævet,
- 4) forudsætninger for at kunne arbejde med børns oplæsning og frie mundtlige fremstilling.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Stemmebrug.
 - a) Stemmeorganernes bygning og funktion,
 - b) øvelser med afspænding, vejrtrækning, stemmedannelse, resonans og artikulation.
- 2) Fremførelse.

Oplæsnings- og fremstillingsøvelser med rigsmålsudtale som norm. Der arbejdes med de auditive og visuelle udtryksmidler. De studerende orienteres om manuskriptteknik og diskussionsteknik samt om anskueliggørelse ved hjælpemidler. De studerende orienteres om litteratur og andre hjælpemidler, der kan anvendes til uddybning af kursets emner.

Stk. 3. Studerende med talelidelser henvises til talepædagog.

Familiekundskab (kursus).

§ 66. Formålet er, at de studerende gøres bekendt med

- 1) problematikken omkring familien som gruppe og institution,
- 2) fagets pædagogiske muligheder.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Familiens udvikling og funktion i industrisamfundet (familiens dynamik, stadier i livscyklus, kønsroller og arbejdsdeling, arbejde og fritid, familiens formelle og funktionelle tilknytning til samfundet). Et enkelt eller nogle få emner behandles indgående.
- 2) Familiekundskab i skolen. Integration i andre fag.

De studerende orienteres om litteratur og andre hjælpemidler, der kan anvendes til uddybning af kursets emner.

Sundhedslære (kursus).

§ 67. Formålet er, at de studerende erhverver sig indsigt i pædagogisk og skolemæssigt vigtige sider af sundhedslæren og i seksuallære.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Personlig og offentlig hygiejne.
- 2) Fosterets udvikling. Barnets fysiske udvikling. Helbredsmæssige og sociale faktorerens betydning.
- 3) Sygdomme i skolealderen. Epidemiologiske foranstaltninger. Årsager til nedsat vitalitet i skolealderen.
- 4) Alkohol, tobak og euforiserende stoffer.
- 5) Hygiejniske foranstaltninger ved en skoles indretning.
- 6) Samarbejdet mellem hjem, lærer, skole-sundhedsplejerske, skoletandlæge og skolelæge.
- 7) Seksuallære.
- 8) Skolens undervisning i sundhedslære. Seksualundervisning i skolen.

Under behandlingen af emnerne orienteres de studerende om gældende bestemmelser. De studerende orienteres om litteratur og andre hjælpemidler, der kan anvendes til uddybning af kursets emner.

Færdselslære (kursus).

§ 68. Formålet er, at de studerende erhverver sig viden om børns færden i trafikken og om mulighederne for at sikre eleverne gennem skolens undervisning.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Børns psykologiske baggrund for at færdes i trafik. Børns færdselsmæssige problemer belyst gennem færdsels- og ulykkesstatistikker.
- 2) Færdselslovgivningen. Skolepatruljer og andre foranstaltninger til sikring af skoleelever i trafikken og bestemmelser herom.
- 3) Færdselslære i skolen. Undervisningens formål, indhold og form.
- 4) Samarbejdet inden for den enkelte skole og med hjemmene, politiet og Rådet for større Færdselssikkerhed.

De studerende orienteres om litteratur og andre hjælpemidler, der kan anvendes til uddybning af kursets emner.

Uddannelses- og erhvervsorientering (kursus).

§ 69. Formålet er, at de studerende erhverver sig kendskab til

- 1) valgprocessens problematik og faktorer af betydning for valg af uddannelse og erhverv,
- 2) mål og midler i uddannelses- og erhvervsorientering.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Skolens forberedende og vejledende virksomhed med henblik på elevernes valg af fortsat undervisning, uddannelsesveje og erhverv.
- 2) Almene erhvervs- og arbejdsmarkedsforhold. De vigtigste erhverv og uddannelser. Samfundsudviklingens indflydelse herpå. Økonomiske bistandsmuligheder.
- 3) Den offentlige erhvervsvejledning og dens funktioner.
- 4) Hjælpemidler i undervisningen.

De studerende orienteres om litteratur og andre hjælpemidler, der kan anvendes til uddybning af kursets emner.

Audiovisuel undervisningsteknik og fremstilling af undervisningsmaterialer (kursus).

§ 70. Formålet er, at de studerende erhverver sig

- 1) indsigt i betjening af undervisningsapparat, som anvendes i folkeskolen,
- 2) kendskab til fremstilling af undervisningsmaterialer.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Orientering om auditiv og visuel optagelse og gengivelse. Ophavsretlige problemer.
- 2) Opstilling og betjening af apparater af forskellig type.
- 3) Orientering om fremskaffelse og fremstilling af forskellige materialer til undervisningsbrug.
- 4) Lokaleindretning og apparatplacering.

De studerende orienteres om litteratur og andre hjælpemidler, der kan anvendes til uddybning af kursets emner.

Førstehjælp (kursus).

§ 71. Formålet er, at de studerende erhverver sig færdigheder i at give den første hjælp til tilskadekomne elever på forsvarlig måde, samt erhverver sig viden om almene risikomomenter, forebyggelsesmuligheder og om førstehjælpens placering i skolens undervisning.

Stk. 2. Indholdet er

- 1) Førstehjælpens grundregler med henblik på, hvad hjælperen generelt skal gøre og afholde sig fra at gøre.
Hensigtsmæssig lejrning af en tilskadekommen. Tilkaldelse af hjælp. Chokforebyggelse.
- 2) Blodstandsning. Sårbehandling.
- 3) Forbrændinger. Fremmedlegemer i hals og øje. Giftige bid og stik.
- 4) Læsioner: knoglebrud, ledlæsioner, læsioner af indre organer.
- 5) Besvimelse, bevidstløshed, skindød. Kunstigt åndedræt.
- 6) Førstehjælp i skolen. Undervisningens formål, indhold og form. Kravene til undervisningskompetence.

Under behandlingen af emnerne orienteres de studerende om forebyggelsesmuligheder.

De studerende orienteres om litteratur og andre hjælpemidler, der kan anvendes til uddybning af kursets emner.

Lejrskolearbejde (kursus).

§ 72. Formålet er, at de studerende sættes i stand til at tilrettelægge og lede lejrskolearbejde med børn.

Stk. 2. Undervisningen gives som et lejrskoleophold for de studerende. Indholdet er

- 1) Lejrskolens pædagogiske, faglige og sociale muligheder.
- 2) Lejrskolens praktiske rammer og forskellige hjælpemidler.
- 3) Lærerenes pligter og ansvar under lejrskoleophold med børn.

De studerende orienteres om litteratur og andre hjælpemidler, der kan anvendes til uddybning af kursets emner.

Kapitel X. Særlige bestemmelser.

§ 73. Undervisningsdirektøren kan efter forhandling med seminarierådet tillade midlertidige afvigelser fra nærmere angivne bestemmelser i bekendtgørelsen som led i pædagogiske forsøg. Sådantilladelse kan kun gives på grundlag af en samlet forsøgsplan, som anbefales af vedkommende seminariums fællesudvalg, og hvori forsøgets formål og forventede varighed angives. Der udsendes beretning til undervisningsdirektøren over samtlige forsøg.

§ 74. Undervisningsdirektøren forestår udsendelse og ajourføring af en undervisningsvejledning for seminarierne. I 1975 rejser undervisningsdirektøren spørgsmålet om en revision af bekendtgørelsen.

§ 75. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 1969.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 111 af 5. april 1955 om uddannelse af lærere til folkeskolen (den 4-årige almindelige uddannelse og den 3-årige almindelige uddannelse for studenter) som ændret ved bekendtgørelser nr. 137 af 13. april 1966 og nr. 44 af 23. februar 1967 samt bekendtgørelse nr. 112 af 5. april 1955 om uddannelse af lærere til folkeskolen (den 2½-årige uddannelse af småbørnslærere) ophæves. Dog gælder

fortsat for uddannelsen af studerende, der har påbegyndt deres uddannelse i undervisningsåret 1968-69 eller tidligere, kapitlerne II, III, V, VI og VII i bekendtgørelse nr. 111 af 5. april 1955, jfr. bekendtgørelserne af 13. april 1966 og 23. februar 1967, eller

særlige undervisningsplaner godkendt i henhold til lov nr. 201 af 16. juni 1962 om midlertidig ændring i lov om uddannelse af lærere til folkeskolen, jfr. cirkulære nr. 180 af 23. juli 1962, samt kapitlerne II, III og IV i bekendtgørelse nr. 112 af 5. april 1955.

Undervisningsministeriet, den 19. juni 1969.

Helge Larsen.

/ J. Munck-Hansen.

Bilag.

Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 292 af 6. september 1961.

Bekendtgørelse om undervisningen i gymnasiet.

Undervisningen omfatter bibelkundskab, kirkehistorie, trosklære, etik og religionshistorie. Af Det gamle Testamente læses mindst 400 vers og af Det nye Testamente mindst 600 vers.

Der afholdes ikke eksamen i faget.

II. Bestemmelser angående de enkelte fag.

Religion.

§ 3. Formålet med undervisningen er at give eleverne kundskab om og forståelse af kristendommen og nogle ikke-kristne religioner.

Undervisningsministeriet, den 6. september 1961.

Jørgen Jørgensen.

/ Eiler Mogensen.

Indholdsfortegnelse.

I. Læreruddannelsen.	
§ 1. Uddannelsens formål.....	767
§ 2. Uddannelsen (fag og kursus).....	767
§ 3. Fritagelse for visse fag.....	767
§ 4. Fritagelse for fag på grund af tidligere uddannelse.....	768
§ 5. Uddannelsens varighed. Eksamen.....	768
§ 6. Førsteårsafgørelsen.....	768
II. Undervisningens rammer.	
§ 7. Seminariets pligter med hensyn til undervisning inden for uddannelsen.....	768
§ 8. Fagenes timetal og „uger“.....	768
§ 9. Kursernes timetal og „uger“.....	769
§ 10. Godkendelse af liniefag og pædagogisk speciale.....	769
§ 11. Undervisningsåret. Placering af „uger“, fag- og timefordeling.....	769
§ 12. Holdoprettelse.....	770
§ 13. Mødepligt.....	770
III. Almindelige bestemmelser om undervisningen.	
§ 14. Undervisningens indhold og sigte.....	771
§ 15. Undervisningsformer.....	771
§ 16. Undervisningens planlægning og tilrettelæggelse.....	771
§ 17. Faglig vejledning.....	771
IV. Indstilling til eksamen.	
§ 18. Indstillingsret og -pligt for de studerende.....	771
§ 19. Indstillingsbetingelser.....	772
§ 20. Genindstilling.....	772
§ 21. Indstillingsfrister. Blanket.....	772
V. Almindelige bestemmelser om eksamen.	
§ 22. Eksamensstoffet. Nærmere bestemmelser og dispensationer.....	772
§ 23. Eksamensterminer. Sygeeksamen.....	773
§ 24. Censorer m. v.....	773
§ 25. Skriftlige og praktiske prøver.....	773
§ 26. Mundtlige prøver og prøver, der er praktiske og mundtlige.....	774
VI. Karaktergivning. Betingelser for at bestå.	
§ 27. Karaktergivning.....	774
§ 28. Beståelsesbetingelser.....	774
VII. Protokol m. v. Bevis.	
§ 29. Protokol. Studiebog.....	775
§ 30. Bevis.....	775

VIII. Frivillig undervisning.

§ 31. Undervisning, seminariet skal tilbyde	775
§ 32. Frlæsning	776
§ 33. Korsang og sammenspil	776

IX. De enkelte fag og kurser.

§ 34. Pædagogik	776
§ 35. Psykologi	776
§ 36. Undervisningslære	777
§ 37. Praktisk skolegerning	777
§ 38. Pædagogiske specialer	778
§ 39. Dansk (efter § 2, stk. 1, 1))	780
§ 40. Dansk (liniefag)	781
§ 41. Skrivning	781
§ 42. Regning	782
§ 43. Matematik (liniefag)	783
§ 44. Kristendomskundskab	784
§ 45. Religionskundskab (liniefag)	784
§ 46. Formning (grunduddannelsesfag)	785
§ 47. Formning (liniefag)	785
§ 48. Sang/musik (grunduddannelsesfag)	786
§ 49. Sang/musik (liniefag)	786
§ 50. Legemsøvelser (grunduddannelsesfag)	787
§ 51. Legemsøvelser (liniefag)	787
§ 52. Håndarbejde (grunduddannelsesfag)	788
§ 53. Håndarbejde (liniefag)	789
§ 54. Samfundsfag	790
§ 55. Historie (liniefag)	790
§ 56. Geografi (liniefag)	791
§ 57. Biologi (liniefag)	791
§ 58. Fysik og kemi (liniefag)	792
§ 59. Engelsk (liniefag) og tysk (liniefag)	793
§ 60. Fransk (liniefag)	794
§ 61. Latin (liniefag)	795
§ 62. Ernærings- og husholdningslære (liniefag)	795
§ 63. Træsløjd (liniefag) og metalsløjd (liniefag)	796
§ 64. Studieteknik (kursus)	797
§ 65. Stemmebrug og mundtlig fremførelse (kursus)	797
§ 66. Familiekundskab (kursus)	798
§ 67. Sundhedslære (kursus)	798
§ 68. Færdselslære (kursus)	798
§ 69. Uddannelses- og erhvervsorientering (kursus)	798
§ 70. Audiovisuel undervisningsteknik og fremstilling af undervisningsmaterialer (kursus)	799
§ 71. Førstehjælp (kursus)	799
§ 72. Lejrskolearbejde (kursus)	799

X. Særlige bestemmelser.

§ 73. Forsøg	799
§ 74. Undervisningsvejledning. Revision af bekendtgørelse	799
§ 75. Ikrafttræden m. v.	799

Bilag. § 3 i bekendtgørelse om undervisningen i gymnasiet (religion)	800
--	-----